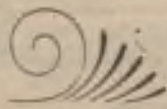




Zdravíme pana
L. Javorka,
Kolorádo



50 centů

TELEFONY:

(708) 749-1891

(708) 749-1898

6426 WEST
CERMAK ROAD
BERWYN, IL.
60402

(USPS 002670)

DENNÍ HLASATEL

THE OLDEST CZECHOSLOVAK DAILY NEWSPAPER IN THE FREE WORLD

Czechoslovak Daily Herald

VOL. XCVIII.

SECOND CLASS
POSTAGE PAID AT
BERWYN, ILLINOIS



Established 1891

ČTVRTEK 15. ÚNORA 1990 - Čís. 12

THURSDAY, FEBRUARY 15, 1990

Změny v Československu berou dech

K. K. -rfe/m.

Ján Čarnogurský hovořil nedávno ve Vídni o potřebě vyvést Československo z určité mezinárodní izolace. Za touto diplomatickou formulací se skrývá fakt, že Československo platilo po dobu čtyř desetiletí - s krátkou výjimkou roku 1968 - za vazala Moskvy a podle toho s ním svět také jednal. Izolace se projevovala, mírně řečeno, nezájmem světa o jiné, než čistě formální styky s Československem. Přerušování nebo nenavazování diplomatických styků s určitými zeměmi z úzce ideologických důvodů vyřadilo Československo z části mezinárodního života i bez působení oné pramalé vážnosti, jíž se dřívější režim ve světě těšil.

To všechno se dnes mění - a mění se to tempem, které bere dech. Československo - také díky svým novým představitelům - nabylo rázem na vážnosti. Prezident, vláda, ministerstvo zahraničí i Federální shromáždění dali najevo, že z československé strany je mimořádný zájem o využití této nové vážnosti. Jak prohlásil ministr zahraničí, Jiří Dienstbier, na tiskové konferenci v Mnichově, na konci první zahraniční cesty prezidenta Václava Havla: Československo chce na mezinárodním poli konečně hrát tu úlohu, kterou mělo hrát už čtyřicet let.

Téměř nepřehledná mnohotvárnost zahraničně politických iniciativ Československa má jeden společný, snadno rozpoznatelný směr - vytvořit jak se sousedními státy, tak i v širším měřítku pro budoucí československý vývoj normální zahraničně politické prostředí; zajistit nevelké zemi uprostřed Evropy rovnoprávné postavení mezi všemi subjekty mezinárodního života.

Tento směr znamená automaticky, vzhledem k jednostrannosti a

Pokračování na str. 3

Uprostřed boje o budoucnost vlasti

Prof. dr. ing. Libor Brom

Skutečnost, že komunisté ve střední a východní Evropě ustoupili před vůlí lidu neznámá, že lid Polska, Maďarska, Německa, Československa, Bulharska či Rumunska nad komunisty zvítězil. Vpravdě boj s komunisty a jejich spřeženci byl jen započat. Nyní je třeba dosáhnout toho, aby v nadcházejících volbách komunisté a socialisté nevyhráli, to jest aby nezískali většinu a pak zase nezačali lidu svou bezmeznou vůlí vnucovat. Komunistická a socialistická většina v Československu by znamenala především udržování při existenci stávající tak zvané socialistické republiky a jakýs taký povolný přechod k předúnorovým poměrům z let 1945-48, které položily základ čtyřicetileté národní katastrofě až do našich dnů. Jinými slovy, socialisté a komunisté musí v nadcházejících volbách v Československu prohrát!

Porazit nepřátele demokracie bude pernou prací. Komunisté a socialisté mají před demokraty hospodářský náskok, neboť se za

Pokračování na str. 4

Mělká společnost

Anthony Harrigan

Jedna dojem působící předpověď o tom, jak by mohla vypadat devadesátá léta, je prohlášení novelisty Walkera Percyho v The Wall Street Journal, že "Dojde k rozšíření demokratických společností, ale určitého druhu: hluboce ovlivněných hodnotami vizuálních sdělovacích prostředků, násilnostmi, pornografií, ideologií Brokaw-Rather, hollywoodskou morálkou a 10.000 japonských reklam na auta. Doufám jen, že bychom na tom mohli být lepší."

Pan Percy je naneštěstí na správné cestě. Všechny společenské úkazy naší doby naznačují, že budoucnost Ameriky nebude na stejné vysoké úrovni jako byla její minulost. Společenské úkazy naší doby naznačují, že budou převažovat laciné, mělké postoje. Pokračování na str. 3

KONEC JALTY?



Churchill, Roosevelt a Stalin na jaltské konferenci

Květa Hujerová-Sunová

Polsko byl první satelitní stát, kterému se podařilo v r. 1989 vytvořit nekomunistickou vládu. Tadeus Mazowiecki, neznámý katolický intelektuál, sdílí vládu s komunistou Jaruzelskim, po ohromné volební výhře Solidarity. Bronislaw Gremek, mluvčí Solidarity si stěžuje, že komunistická nomenklatura-administrativa stále zadržuje postup demokracie a že je příliš mnoho stability a málo svobody. Nedávno polští komunisté změnilí své jméno na Sociální demokracii (existuje již také jiná strana Sociální demokratické unie). V Polsku jsou dva miliony komunistů (nebo bývalých komunistů) a jsou spory, jestli velký komunistický majetek by měl být předán státu. Bývalí komunističtí ministři dostávají penze vyšší než průměr a mohou si ponechat darované vily, právě jako členové politbyra. Jaruzelski si koupil vilu ve Varšavě za zvláště sníženou cenu. Polsko ještě trpí obrovským dlužním zatížením, v sedmdesátých letech Gierek a komunistická elita rozházeli obrovské sumy vypůjčených dolarů za luxusní automobily, vily vybavené mramorovými koupelnami a jiné

Pokračování na straně 2

Nové návrhy demokratických politických práv občanů

R. - RFE

Před jednačtyřiceti lety, 10. prosince 1948, schválilo valné shromáždění OSN Všeobecnou deklaraci lidských práv. Na místě je otázka, zda si mnozí z těch, kteří tehdy zdvihli v zastoupení svých vlád ruku, vůbec uvědomovali, o jak závažném dokumentu vlastně hlasují. Ve válkou rozvrácené, hladovějící Evropě musely znít články, zakotvující základní občanská, politická, hospodářská, sociální a kulturní práva každého člověka jako hudba budoucnosti - a to budoucnosti vzdálené řadu světelných let. Hlasovat proti humanistickým ideálům obsažených v tomto dokumentu se tehdy neodvážil nikdo. Malá skupinka států se však hlasování zdržela - a mezi nimi bylo i Gottwaldovo Československo. Tedy režim, který vzápětí zahájil krvavé tažení nikoli proti jednotlivcům, nýbrž proti celým vrstvám obyvatelstva, aby si usurpoval mocenský monopol a pojistil si ho 'na věčné časy'. Nebylo snad jediného článku ve Všeobecné deklaraci lidských práv, který by u nás nebyl za posledních čtyřicet let

Pokračování na str. 4

drahé konzumní zboží. Dnes je v Polsku megainflace mezi 400 a 1.000 procent, tragický úděl, který Polsko sdílí s Jugoslávií a Argentinou. Polsko si nyní vypůjčuje dále a je nebezpečí, že půjčky půjdou na placení úroků a stabilizování inflace.

Na pozitivní straně začalo odnárodňování znárodněných, ztrátových podniků a také se jedná o odchodu sovětské armády v počtu 40.000 vojáků (3.500 již odešlo). Totalitní moc komunistické strany, státní tajná služba, znárodnění průmyslu a půdy a přítomnost sovětského vojska jsou hlavní známky komunistické supremity. Ačkoliv existuje určité zlepšení v těchto bodech, ještě zbývá mnoho práce. Snad se tolepší až Lech Walesa se stane prezidentem.

V Maďarsku komunisté se změnili na Socialistickou stranu a také se vzdali své totalitní nadvlády. Existuje politická opozice a na pozitivní straně byla vykonána reforma maďarské armády, která je nyní pod civilní kontrolou parlamentu a je nepolitická. Státní tajná policie ještě existuje i když v zmenšeném měřítku. Nedávný skandál odhalil, že stále ještě něco sleduje a odposlouchává, jsou prý to 'zbytky starého režimu'. V Maďarsku bylo původně 65.000 sovětských vojáků (10.000 jich bylo odsunuto). Maďarsko nepožádalo o vystoupení z Varšavské smlouvy. Je možnost, že dr. Otto Habsburk bude příštím maďarským prezidentem. Premiérem je zatím Miklos Nemeth, bývalý komunist. Ekonomické indikátory v Maďarsku nejsou příliš vábné, půjčka mezinárodní banky (IMF) se promrhala za nedůležité věci a nová půjčka byla nedávno dána na přesné termíny, že "Maďarsko rychle a radikálně udělá přeměnu z řízeného hospodářství na volný trh, že se skončí regulace cen, státní monopoly a státní podpory cen potravin."

V Československu se podařilo v poměrně krátké době zlomit monopol komunistické strany. Václav Havel je nekomunistický prezident a získal si vážnost západního světa za svých návštěv do Německa, Polska a Maďarska a jeho názory byly pozitivně přijaty západním tiskem. V blízké době hodlá navštívit Washington a Moskvu. Moc tajné policie v Československu byla zmenšena, ale v Havlových slovech 'síly temna' ještě existují. Nedávno západní tisk a televize přinesly zprávu o puči v Praze, připravovaném vedoucími komunistické strany a některými veliteli čsl. armády. Přišlo se také na to, že někteří členové StB sledovali pohyby Havla a zapisovali si řeči některých členů opozice. Demokratické volby, které se připravují na červen, by mohly mít paradoxní výsledek. Existuje dnes více než 22 politických stran, někde se říká, že prý jich je 40, s prázdnými rétorickými programy. Takové tříštění na malé strany by snadno mohlo vést k vítězství komunistické strany a s ní spolupracujícími soc. demokraty. Proponovaná nová ústava není špatná až na několik důležitých chyb jako např. nedává možnost nezávislého soudnictví. Není pochopitelné, jak mohou občané bránit své svobody, když soud není nezávislý na vládě. V konstituci je vepsáno právo budovat katolické školy ale není tam právo svobodného podnikání a vlastnictví. Tak máme opět socialistickou ideologii (a socialismus jest komunismus), za kterou tolik národů na západě i východě tak těžce platilo. Tak Československo bude opět podle ústavy 'řízené' byrokraty a technokraty, což znamená, že všichni lidé budou chudí.

Zatím cizí návštěvníci Československa poukazují na to, že Praha má ještě tu starou, šedivou, zasmrádlou patinu socialismu a není lákavá jako turistická metropol. Na hranicích a letišti prý stále vládne předrevoluční paranoia jak celníci, byrokrati a hlavně oficiální vyměňovači peněz nejen okrádají návštěvníky, ale nechávají je bezpředmětně dlouho čekat, jakoby dále vstupovali do komunistického ráje. Je tedy konec Jalty? Je to o mnoho lepší ale bude to asi trvat ještě deset let než se to úplně změní.

KAPSKÉ MĚSTO - Jihoafrická republika

Při propuštění černošského vůdce Nelsona Mandely na svobodu v neděli 11. února došlo opět k násilnostem ze strany černošského obyvatelstva a jihoafrická policie zasáhla střelbou a použitím slzného plynu. Nejméně pět osob bylo usmrceno a řada jich byla zraněna. Mandela sám pak ve svém projevu ohlásil pevným hlasem, že bude pokračovat ozbrojený zápas na úplné zničení apartheidního systému, protože jihoafrická vláda se ještě nevzdala rasové diskriminace. Vyzval dále mezinárodní komunitu, aby pokračovala v izolování jihoafrického režimu udržováním ekonomických a politických sankcí. A ačkoliv označil jihoafrického prezidenta F. W. de Klerka za čestného muže, který ve zlepšení politické situace zašel dále než jiní jihoafričtí prezidenti, Mandela ale oznámil, že vyjednávání s vládou nezačne dříve, dokud nebudou propuštěni všichni političtí vězňové a nebude zrušen vyjimečný stav v zemi.

MOSKVA - Sovětský svaz

Sovětské vládní noviny Izvěstija ohlásily rezignaci řady místních vedoucích funkcionářů komunistické strany na Ukrajině. Rezignaci vedoucího funkcionáře v důležité uhelné donecké oblasti Anatolyho Vinnika si vynutili horníci, kteří požadovali také odstoupení z úřadů oblastního výboru strany, a zrušení městských a okresních stranických výborů. Tisková agentura TASS pak přinesla zprávu o zbavení míst dalších stranických činitelů v jiných ukrajinských místech.

Předseda Státní komise pro potraviny a jejich zaopatřování Vladilen V. Nikitin oznámil na schůzi Ústředního výboru sovětské komunistické strany, že stát snížil přiděly krmiva pro dobytek všem republikám, protože dodávky zrní jsou z velké části nedostačující a Sovětský svaz si nemůže dovolit nakoupit více obilí v cizině. Sovětské občané budou tedy postaveni před snížení výroby masa. Člen politbyra odpovědný za chod zemědělství Jegor J. Ligačev prozradil, že průmyslová střediska již nyní nemají dostatek masa, neboť výrobci masa odmítají dodávat maso a masné výrobky ústřední vládě k distribuci ve snaze zabránit revoltám místního obyvatelstva.

Aliance rebelů v sovětské komunistické straně v naději, že využije lidových nepokojů k podpoře dalekosáhlejších politických a ekonomických změn, se rozhodla svolat ještě tento týden schůzku, na které by se jednalo o

Československo

Superlativy, kterými američtí komentátoři zahrnují současný vývoj v Československu, by se měly v nejbližší době - aby se tak řeklo - 'zhmotnit' i ve sféře ekonomické. Podle vyjádření někdejšího amerického poslance Vanika by mohlo Československo dostat už v únoru tzv. doložku nejvyšších výhod, zajišťující československému zboží ve Spojených státech lepší podmínky pro odbyt. Současně probíhají intenzivní jednání o rozšíření obchodu i s Evropským společenstvím, jehož komisař pro zahraniční styky Franc Andriessen zahájil v lednu v Praze svou cestu po střední Evropě a Balkánu. Otevírání se mezinárodního trhu je ovšem jen jedna strana mince. Tou druhou jsou vazby uvnitř RVHP. Minulý měsíc se o nich jednalo v Sofii, v Bulharsku.


odtržení se od strany. Do této skupiny patří členové opozice v sovětském parlamentu, vedoucí stávek v uhelných dolech a zástupci nezávislých skupin voličů budou žádat o dialog s představiteli komunistické strany. Rozhovory mají být takového rázu jako byly v zemích východní Evropy, kdy se pak členové opozice dostaly do vlády. Mnozí nespokojení komunisté tvrdí, že dojde k rozkołu v komunistické straně, jejíž jedna část se přikloní k orientaci sociálně-demokratických evropských stran a tak se vytvoří politická opozice.

BERLÍN - Východní Německo

Východoněmecký ministerský předseda Hans Modrow zaslal dopis zasedání kongresu světového židovstva v New Yorku, v němž za Vých. Německo přijímá část morální odpovědnosti za nacistické zločiny proti Židům. V dopise dále uvedl, že Východní Německo poskytne i materiální podporu židovským obětem 39 let poté, co Západní Německo podniklo podobnou akci. Také Rakousko, které po léta trvalo na tom, že bylo samo obětí nacistického Německa, vyslovilo souhlas s vyplacením 25 miliónů dolarů v reparacích Židům, kteří přežili nacistické masakrování židovského obyvatelstva.

BUKUREŠŤ - Rumunsko

Americký státní tajemník James A. Baker III. se zastavil také v Rumunsku. Jeho návštěva trvala pouhé čtyři hodiny. Hovořil se členy prozatímní vlády i se zástupci opozice a nabídl poskytnutí nové americké humanitární pomoci: 7.000 metrických tun másla a 500.000 metrických tun krmiva pro dobytek. Varoval ale rumunského prezidenta Iona Iliesca a ministerského předsedu Petera Romana, že musí skončit činnost tajné státní policie.

		Czechoslovak Daily Herald			
Established 1891 The Denni Hlasatel					
6426 W. Cermak Rd., Berwyn, Ill. 60402					
Tel.: (708) 749-1891 and 749-1898					
Second class postage paid at Berwyn, Ill.					
Published Tuesdays,			Thursdays and Sundays, except holidays		
SUBSCRIPTION PRICES (Ceny předplatného):					
		KANADA: in U. S. dollars			
		DAILY			
DAILY and SUNDAYS (Denní a nedělní)		and SUNDAYS (Denní a nedělní)		SUNDAY ONLY (nedělní pouze)	
3 months 22.00 dol.		3 months 28.00 dol.		14.00	
6 months 40.00 dol.		6 months 50.00 dol.		25.00	
12 months 78.00 dol.		12 months 95.00 dol.		45.00	
SUNDAYS ONLY (nedělní pouze)					
3 months 12.00 dol.					
6 months 22.00 dol.					
12 months 40.00 dol.					
Denni a Nedělní Hlasatel je otevřenou tribunou pro všechny čtenáře, bez rozdílu politické či spolkové příslušnosti a náboženského vyznání. Upozorňujeme, že redakce se nemusí vždycky s uveřejněnými články ztotožňovat. Redakce si vyhrazuje právo zkracovat zasláné články. Zasláné rukopisy se nevracejí. Za změnu adresy účtujeme dva dolary.					
OVERSEAS: in U. S. dollars					
		3 months 32.00		18.00	
		6 months 60.00		30.00	
		12 months 115.00		58.00	

AMMÁN - Jordánsko

Jordánský ministerský předseda Mudar Badran oznámil, že Jordán požádal Sovětský svaz o zastavení emigrace Židů do Izraele do té doby, než bude rozřešena palestinská otázka. Kdyby židovští emigranti ze Sovětského svazu se usazovali v okupovaných územích, znamenalo by to prakticky zrušení všech možností, jak dosáhnout míru na Středním východě. Izraelští činitelé ohlásili, že očekávají příliv 300.000 Židů ze Sovětského svazu v několika příštích letech. Izraelský ministerský předseda Izák Šamir prohlásil, že Izrael by si měl držet jím okupovaná území West Bank a Gaza Strip, aby měl kde umístit nové emigranty.

MANILA - Filipíny

Filipínská prezidentka Corazon Aquinová oznámila v neděli 11. února, že se neseťká s americkým ministrem obrany Dickem Cheneyem v důsledku kritiky její vlády ze strany amerických vládních činitelů a sdělovacích prostředků. Také řekla, že filipínští činitelé budou žádat vysvětlení, proč došlo ke snížení slíbené

americké ekonomické pomoci. Aquinová si začala stěžovat na zpravodajství amerických sdělovacích prostředků po návštěvě náměstka poradce pro otázky národní bezpečnosti Roberta Gatelye a republikánského poslance Jima Kolbeho z Arizony, k níž došlo minulý měsíc. Americký ministr obrany Dick Cheney má přijet na Filipíny tuto neděli 18. února a zahájit jednání o budoucnosti amerických vojenských základů na Filipínách. Cheney chce udržet tyto základny na Filipínách, ale jen za těch podmínek, které jsou přijatelné Washingtonu.

Bývalý prezident Ronald Reagan vyslovil souhlas s tím, aby byl dotazován na svoji úlohu v případě Irán-Contras. Jeho výpověď by byla nahrána na videokazetu. O Reaganovu výpověď žádají obhájci před soudem nyní stojícího jeho dřívějšího poradce v otázkách národní bezpečnosti Johna Poindextera. Reaganův právník Theodore Olson nechal otevřenou možnost, že Reagan může odmítnout odpověď na určité otázky a použít tak prezidentské privilegie.

Mělká...

Čtení ustoupilo pasivní zábavě televize. Politické kampaně jsou postaveny na pochybných 'negativních reklamách'. Televizní zpravodajství je zhuštěno a proniknuto liberálně-levicovou jednostranností. **Mnoho studentů absoluuje střední školu, aniž mají schopnost číst nebo psát.** Naše ulice nejsou bezpečné a jsou často scénami drogových bojů. Vytvořili jsme, co Frank Dobson z Rockford Institute nazývá 'rodině nepřátelskou' společností. Je často málo souvislosti mezi inzercí a vztahy s veřejností a zbožím a službami nabízenými veřejnosti. Učitelé jdou na stávkou - opouští své studenty.

Tyto úkazy zabraňují zavedení takového druhu ekonomické rekonstrukce, jaké je zapotřebí. Amerika není ve světě ostrovem. Musí čelit tvrdé ekonomické konkurenci z Japonska, Německa a z jiných agresivních zemí jako je jižní Korea. V letech devadesátých se pravděpodobně vynoří také Indie jako velká ekonomická síla. Tyto země mají mimořádné výhody, protože mají společenskou disciplínu a jednotu. Německo vždycky mělo obyvatelstvo s vysoce vyvinutou pracovní morálkou. Zdůrazňuje technické vzdělání a dokonalý výcvik pro pracoviště. V budoucnosti bude dokonce daleko více hrůzu nahánějším konkurentem, když spojení Východního Německa s Německem západním je nevyhnutelné.

Japonský hospodářský zázrak je založen na kultuře, která si cení oddanosti, tvrdé práce, přizpůsobení se, odevzdání se národním zájmům a nedůvěry k cizím způsobům. Vždycky vedlo militantní a skryté kampaně na získání toho nejnovějšího v zahraniční technologii. Japonská společnost jedná jako nezávislý jedinec.

Současná americká morálka není pro Spojené státy tím zdravým podkladem pro průmyslovou a technologickou přestavbu. Klade se důraz na pohodlí a chvíle odpočinku. V posledních desetiletích jsme si vytvořili mentalitu 'snášenlivosti se se vším a s každým'. Snížili jsme úroveň vzdělání a vzdělávací požadavky. Matematické znalosti naší mládeže jsou zoufale nízké. Vyučovací osnovy vysokých škol se nachází v průběhu rozředování. Politická aktivita se zvyšující se měrou zaměřuje na uspokojení na ty málo úspěšné a nevykonné v americké společnosti. Všechny důraz se dnes klade na podporu rovnosti výsledků dáváním těm méně kvalifikovaným stejnou odměnu jako těm, kdož mají v životě úspěch. Je tu nekonečné množství sympatií pro ty, kdož nemohou 'proniknout', a málo zájmu pro potřeby těch, kteří ve společnosti uspěli. To jen přispívá ke zřízení neschopné společnosti. Je důležité, aby Spojené státy přijaly přísné fiskální předpisy a podporovaly šetření a investice. Takové čistě ekonomické akce ovšem závisí na změně v základ představující struktury ideí a společenských zvyků. Naši základní nemocí v Americe dneska nejsou ani tak politické omyly jako společenské problémy. **Pokud Američané nepřetvoří svoji společnost, nebudou schopni provést ekonomickou výstavbu podstatnou pro to aby Spojené státy znovu získaly své postavení hospodářské velmoci číslo jedna.**

Změny v Československu. • • • 15. února 1990

Denní Hlasatel 3

15. února 1990

ideologické pokroucenosti dosavadní zahraniční politiky, nutnost přehodnocení obsahu dosavadních vazeb směrem na politický východ a vytvoření chybějících vazeb opačným směrem.

Do té první kategorie spadá především zahraničně politická linie vůči Sovětskému svazu. Ten zůstane naším nejmocnějším sousedem a i z hospodářského hlediska jeho význam pro Československo zdaleka nezmizí. Nejde tedy o zpřetrhání vazeb, ale o jejich zrovnoprávnění. Viditelným projevem takových snah jsou probíhající jednání o stažení sovětských vojsk z Československa, ale také návrhy radikálních reforem v rámci RVHP. Symbolickým výrazem hledání nového obsahu československo-sovětských vztahů byla také skutečnost, že první cesta nového československého prezidenta Václava Havla nevedla do Moskvy, ale do obou německých států. Pro vztah k Sovětskému svazu je samozřejmě mimořádně důležitá i existence Varšavské smlouvy. Jiří Dienstbier, hned na své první tiskové konferenci ve funkci ministra zahraničí řekl, že Československo nebude jednostranně vystupovat z tohoto vojenského svazku, ale jeho zahraničně politická linie bude směřovat k překonání rozdělení Evropy a tedy rozpuštění všech vojenských bloků na tomto kontinentě. I to je nový přístup, protože obsahuje zásadní odmítání vojenských bloků - tedy i Varšavské smlouvy. Obsahuje myšlenku svéprávnosti malých zemí v Evropě a tím významně přispívá k nové vážnosti Československa na mezinárodním poli.

Umělé vytváření obrazu nepřítele se v minulosti projevovalo v československé zahraniční politice v hlavních směrech její nevráživosti. Hospodářsky prosperující a politicky se kultivující Jižní Korea byla synonymem zla, zatímco severokorejský Ceausescu-Kim il Sung se svým režimem patřil k nejlepším přátelům. Izrael byl zahrnován nekončícím proudem primitivních, mnohdy antisemitsky podbarvených urážek, zatímco neexistující palestinský stát má - mimochodem dodnes - v Praze velvyslance. Chilská vojenská diktatura byla fašismem, zatímco stejné diktatury - třeba v Argentíně, Nikaragui či Panamě se z konjunkturálních důvodů přinejmenším akceptovaly. A vůbec kapitolou samou pro sebe byl poměr k Vatikánu, v němž až do poslední chvíle přežíval stalinismus v čisté podobě.

Nová vláda zahájila skoro okamžitě kroky, které by měly vést k vyváženosti československé zahraniční politiky. Vývoj ve světě jí přitom do určité míry usnadnil situaci. Jižní Korea je už delší dobu na cestě k úplné demokracii, v Chile byl nedávno demokraticky zvolen nový prezident a s Izraelem, stejně jako s Vatikánem navazují diplomatické styky i jiné země někdejšího sovětského bloku. Není tedy divu, že jednání o navázání diplomatických styků mezi Československem na straně jedné a někdejšími uměle vypěstovanými nepřáteli na straně druhé, jsou už v pokročilém stádiu. Platí to jak pro Jižní Koreu s jejím rostoucím hospodářským významem tak i pro Izrael, který je na blízkém východě vlastně jedinou demokracií široko daleko, platí to také pro Chile a samozřejmě pro Vatikán. Negativní postoj k Vatikánu byl vzhledem ke křesťanské tradici a k miliónům katolických věřících v Československu obzvlášť absurdním anachronismem. Návštěva papeže Jana Pavla II. přispěje k upevnění pozice Československa na mezinárodním poli.

Od listopadové revoluce uplynuly teprve tři měsíce, ale o československých zahraničně politických aktivitách by se dalo mluvit v pozitivním smyslu do nekonečna. Prezident Havel se chystá do Mad'arska, Sovětského svazu a Spojených států. Chystané cesty ministra zahraničí Dienstbiera by asi bylo sotva možné vůbec vyjmenovat. K vytváření dobrých sousedských vztahů patří samozřejmě i rozumější postoj k ekologickým problémům. Jmenujme jen pozastavení výstavby koksárny ve Stonavě, na polských hranicích a zastavení výstavby třetího a čtvrtého bloku v jaderné elektrárně Temelín, 50 kilometrů od rakouských hranic. Do této kategorie patří i obnovená jednání o vodním díle Gabčíkovo s mad'arskou vládou - tentokrát bez předem daného odporu ke kompromisu a k ekologickým argumentům.

Československo se také stává seriózním partnerem pro Evropské hospodářské společenství, jak to potvrdila nedávná návštěva komisaře Evropských společenství Franse Andriessena, stejně jako pro Mezinárodní měnový fond a Světovou banku. V pondělí, 15. ledna, podalo Československo oficiálně žádost o znovupřijetí do obou posledně jmenovaných hospodářských organizací, které pomáhalo na konci války zakládat.

V československé zahraniční politice probíhá stejný proces, jakým budou muset projít i všechny ostatní oblasti politiky, práva, ekonomiky, kultury a tak dále. Je to proces narovnávání pokrouceného a dohánění zameškaného. Na mezinárodním poli záleží víc než kdekoli jinde na věrohodnosti politiků a politiky. To, že svět s takovou otevřeností přijímá československé zahraničně politické aktivity je důkazem, že dnešním československým představitelům důvěřuje a že také důvěřuje nové československé politice. Tento kapitál důvěry je jedním z mála, kterým Československo disponuje. O to důležitější je zúročit ho co nejvíce a co nejrychleji.

desíletí svého monopolu dohrabali mocenských postavení ve všech institucích a nadržovali značných finančních fondů. Komunisté a socialisté mají před demokraty náskok politický, neboť se za desíletí svého panství politicky vzorně zorganizovali a výtečně vyškolili. Komunisté a socialisté mají před demokraty náskok společenský, neboť se za desíletí své hrůzovlády zbavili svých ideologických protivníků a indoktrinovali mladé generace kolektivismem a materialismem. A nakonec komunisté a socialisté mají před demokraty také náskok mezinárodní a mocenský, neboť za nimi stojí Sovětský svaz se svou okupační armádou a socialistická internacionála se svým finančním a propagandistickým aparátem.

Českoslovenští komunisté a socialisté nemají jen jedno - svědomí! Neboť, kdyby nějaké svědomí měli, pak by po čtyřicetileté katastrofě svého hospodářsky zbankrotovaného, společensky zkorumpovaného, mravně zvráceného a duchovně nicotného socialistického systému vůbec ve volbách nekandidovali.

Porazit komunisty bude pernou prací, neboť tito chameleoni jsou mistry semantiky, demagogie a desinformace. Budou se představovat lidem jako kající reformisté a budou hovořit o svých bývalých kolaborantech, stranách Národní fronty, jako o opozici. Ve volbách budou pak nabízet jako kandidáty novou garnituru své partaje - méně známé soudruhy s lidskou tváří - a také soudruhy, které před léty vyslali do emigrace a nyní přivolali k návratu do činné služby.

Jak lze komunisty a socialisty ve volbách porazit? Především jednotou demokratické opozice.

Komunisté či socialisté se nesmí stát největší politickou stranou v zemi. A komunisté dohromady socialisty jakéhokoliv jména se také nesmí stát většinovým blokem. Naopak, komunisté a socialisté musí být ve volbách dokonale zkompromitováni.

Demokratická opozice proti komunistům a socialistům by se měla za účelem voleb sjednotit do jednoho bloku či ještě lépe do jedné strany. Navrhuje se, že by takovým volebním blokem či stranou mohla být Křesťanská demokracie. Ta má snad nejlepší předpoklady dosáhnout volebního vítězství; je hnutím politického středu, navazuje na tisícileté kulturní dějiny jak Čechů tak Slováků a má za sebou mezinárodní tradici. Češi a Slováci, demokraté a republikáni všech druhů a odstínů by neměli ve volbách své hlasy marnit na různé opoziční strany a hrát tak komunistům a socialistům do rukou. Měli by se shodnout na jedné straně a volit jen pro ni. V praktické politice po volbách mohli by pak vytvořit své funkce či dokonce strany a řešit taktické otázky hospodářské a společenské svobody po svém.

Dokud je Gorbačov u sovětské moci, nadcházející volby v Československu mohly by mít opravdový význam. Je tedy třeba využít dané příležitosti a ukázat komunistům a socialistům, kterak se Češi a Slováci z hrůzné minulosti poučili.

flagrantně porušován. To nejzákladnější právo, právo na život, svobodu a osobní bezpečnost se v situaci, kdy mohl být kdokoli a za bílého dne odvečen na ulici do černé limuzíny tajné policie, změnilo v permanentní pocit ohrožení života, anebo přinejmenším existence. Lidé byli mučeni, ponižováni, svévolně zatýkáni a nespravedlivě odsuzováni či vyhošťováni, ač tohle všechno deklarace lidských práv výslovně zakazuje. Zrovna tak se nesměli svobodně pohybovat po světě a mnohdy ani po vlastní zemi ne, bylo jim odepíráno právo na svobodu myšlení a náboženství, na svobodu shromažďování a projevu, na účast ve vládě, na vlastní majetek. V demokratické části světa nabývala věc lidských práv naproti tomu rok od roku na váze. A sílilo vědomí, že lidská práva jsou nedělitelná.

Teprve od poloviny sedmdesátých let, od počátku Helsinského procesu, se však začal vytvářet mechanismus, v jehož rámci bylo možno soustavně porušování lidských práv alespoň pranýřovat. Navíc musel Husákův režim tou dobou základní pakty o lidských a občanských právech také ratifikovat a tím se otevřel prostor pro boj o zcela konkrétní politická a občanská práva i uvnitř Československa. Vedla ho, s nesmírnou vytrvalostí a statečností hrstka lidí z Charty 77; sami byli však po celá ta léta jen zdánlivě. Celé společnosti nakažené strachem, beznadějí a přizemním materialismem signalizovali už svou pouhou existencí, že se dá žít jinak - že záleží na lidech, na jejich občanské odvaze, zda se o svá základní občanská práva přihlásí či ne. Uvnitř totality praktikovali tito lidé tolerantní, pluralitní společenství, ve kterém se náhle dařilo všemu tomu, co ve stínu moci jen živořilo: kreativitu a fantazii, slušnosti a etice, svobodnému myšlení. Režim reagoval tím jediným způsobem, který mistrně ovládal: represemi. A na mezinárodních fórech, kde se kvůli tomu pravidelně ocital na pranýři, se snažil odvést pozornost trváním na interpretaci lidských práv, kterou vymysleli v Kremlu; podle ní měl být zvláštním znakem socialistických zemí důraz na kolektivní a nikoli na individuální práva člověka a občana. Pod tento dubiózní pojem mělo spadat například právo na práci, na sociální zabezpečení, na lékařskou péči, na životní úroveň. Při bližším pohledu se ovšem i tahle verze rozpadla jak domek z karet: právo na práci a na svobodnou volbu povolání, zakotvené v jednom ze článků Všeobecné deklarace lidských práv, se v realistické praxi změnilo v pracovní povinnost - a nezřídka se práce jako taková zneužívala k přímému postihu. Konkrétně v okamžiku, kdy byli nekonformní občané 'trestáni' zákazem výkonu svého povolání a přeřazováni na práci manuální. Splnění není ani další bod těchto údajně kolektivních práv, který zní: Za stejnou práci stejný plat. Diskriminována je v tomto ohledu de facto polovina československé populace; v průměru vydělávají ženy až o 30 procent méně než muži a to ve srovnatelných povoláních a za obdobné vzdělání.

Jak je to se sociálním zabezpečením a s lékařskou péčí v praxi, o tom si dneska v Československu, v zemi, kde v rozporu s trendem v ostatních průmyslově vyspělých státech klesá průměrná délka života a zvláště středního věku, nikdo nedělá iluze. A každý si už také uvědomil, že k životní úrovni nepatří jen plná lednička, nýbrž zrovna tak právo na zdravý vzduch, na odpočinek a na nemanipulovaný volný čas. Byli to opět nezávislí aktivisté, nekonformní politologové, sociologové a publicisté kolem Charty 77, kteří po léta, bez ohledu na překážky a represe, sbírali fakta o reálné situaci v naší zemi a stavěli je proti režimem vytvářené fikci. Především usilovali však o to, co je vůbec nejzákladnějším předpokladem realizace lidských práv: nejdřív musí totiž každý člověk svá nezadatelná práva znát a musí vědět, jaké prostředky existují k jejich ochraně.

Že to všechno nebylo nadarmo, to se ukázalo právě v minulých měsících: v té nádherné, demokratické revoluci, v té vzpouře pravdy a ducha proti lži a tuposti, jíž jsme svědky. Loňský prosinec jsme si poprvé od schválení Všeobecné deklarace lidských práv před jednačtyřiceti lety mohli připomenout toto výročí s velkou a opravdovou nadějí. V prvé řadě proto, že na stole leží zcela konkrétní návrh nové, demokratické, občanské a politická práva respektující ústavy, kterou předložilo Občanské fórum.

Nový sklad keramiky z Československa je už vystaven v našem obchodě

Těšíme se na vaši návštěvu!

Máme z Československa a jiných zemí největší výběr KRISTÁLOVÉHO SKLA. Pravé české GRANÁTY a Jablonecká BIŽUTÉRIE.

Dámské ručně vyšíváné BLUZY, vyšíváné OBRAZY Prahy nebo Bratislavy - ZÁSTĚRY a PENTLE ke krojům. KAPESNÍKY, vlněné SÁTKY a PANENKY v krojích.

CUKROVINKY, BONBONIERY čokoládové KAFÍČKO s rumovou příchutí.

Do KUCHYNĚ mák, kmín, trhané kroupky, sušené hřibky a kuchyňské koření. Mlýnky na maso a nástavce na děláni cukroví. Mlýnek na housku, kráječ knedlíků, strojek na děláni halušek, kuchyňské váhy, formičky na cukroví a bábovky.

Rekordy, kazety, zábavné knihy, slovníky, učebnice a obrázkové knihy pro děti.

BLAHOPŘÁNÍ v různých řečích - anglické, české, slovenské, polské, německé a italské.

TUZEK - potravinové balíčky bez cla nebo peněžní poukázky

do Československa - vyřizujeme rychle a spolehlivě.

Různé katalogy k dostání zdarma na požádání.

F. Pancner, Inc.

6514 W. Cermak Road - Berwyn, IL 60402

Obchodní hodiny:

Pondělí - pátek od 9.30 ráno do 6.00 večer;

v sobotu od 9.00 ráno do 6.00 hod. večer; zavřeno v neděli.

Tel.: (708) 484-3459

Kašpárkovo loutkové divadélko

v sobotu 24. února 1990
ve 4 hod. odpoledne
v 'novém' Velehradě
2340 So. 61st Ave., Cicero, IL.

Má poklonka, nazdárek,
klaní se vám Kašpárek!

Československý prezident Václav Havel přijal začátkem února sovětského velvyslance V. Lomakina, který mu tlumočil vzkaz vůdce Sovětského svazu M. Gorbačova. Zdůrazňuje se v něm význam Havlovy návštěvy v SSSR pro rozvoj vzájemných vztahů mezi oběma zeměmi. Návštěva by se měla uskutečnit koncem února a prezident hovořil s velvyslancem o programu a cílech této návštěvy. Václav Havel navštíví také Spojené státy a setká se s prezidentem G. Bushem ve Washingtonu 20. února.

Na tiskové konferenci nově ustanoveného Svazu důchodců ČSSR jeho vedoucí prohlásili, že základním bodem programu je obhajoba zájmů důchodců jako je řešení jejich finanční situace, spravedlivá úprava důchodů, ochrana před inflací. Svaz důchodců má 2,5 miliónu členů a je tedy skutečnou společenskou i politickou silou.

Mluví Občanského fóra P. Pithart v rozhovoru s novináři prohlásil, že cílem Občanského fóra není vítězství tohoto hnutí ve volbách samo o sobě, ale pokus zaručit přechod od totality k demokratickému systému. Občanské fórum navrhuje, aby v červnu zvolený parlament fungoval ve dvouletém období jako Ústavodárné národní shromáždění. Pithart také řekl, že prezident V. Havel se přestal pokládat za příslušníka Občanského fóra.

Představitelé čsl. leteckého průmyslu podepsali v Bostonu s firmou General Electric smlouvu o dodávkách turbovrtulových motorů, včetně náhradních dílů, pro výrobu čsl. nového dopravního letounu L-610, který by měl být vyvážen nejen do Ameriky, ale i do dalších západních zemí. Nákup motorů u GE by za 9 let dosáhl výše asi 300 miliónů dolarů ročně. Firma GE zahájila také podle nové dohody jednání o nákupu čsl. těžkých obráběcích strojů.

Svobodné slovo z 2. února přináší zprávu, že Městský národní výbor v Zábřehu na Šumpersku dal uveřejnit inzerát o prodeji sochy J. V. Stalina od sochaře Hořína z padesátých let. Již se objevili první čtyři zájemci o zakoupení sochy. Jsou ze Západního Německa a ze Spojených států. Kupci jsou prý odhodláni zaplatit za sochu podstatně vyšší cenu než požadovaných 50.000 dolarů.

Z Komunistické strany Československa prozatím vystoupilo zhruba půl miliónu členů.

Národní výbor hlavního města Prahy má nové složení. Novým primátorem se stal Jaroslav Kořán, jehož jméno bylo do listopadu minulého roku spojováno hlavně s literaturou. Má na svém kontě, jak píše Svobodné slovo, padesát titulů knih a divadelních her. Je mu padesát let a vystudoval dramaturgii na filmové fakultě Akademie muzických umění. V posledních letech se živil jako překladatel z angličtiny. Je členem Občanského fóra. K ruce má osm náměstků, z nichž dva jsou komunisté, dva národní socialisté, dva lidovci a dva vyslalo Občanské fórum.

Prezident Václav Havel byl pozván kanadským velvyslancem v ČSSR B. Mawhinneyem na oficiální návštěvu Kanady. Pozvání bylo přijato a k návštěvě dojde zřejmě u příležitosti návštěvy USA.

Složení Nejvyššího čsl. zákonodárního sboru-Federálního shromáždění ČSSR- vypadá nyní takto: ze 350 členů je 152 poslanců bez stranické příslušnosti, 138 je komunistů, 18 poslanců má čsl. strana lidová, 18 poslanců čsl. strana socialistická, slovenská strana slobody má pět mandátů, slovenská demokratická strana čtyři mandáty, tři poslancek křesla patří sociální demokracii, dvě čsl. demokratické iniciativě, dvě křesťansko-demokratické straně a strana zelených a maďarská nezávislá iniciativa mají po jednom mandátu. Zbývajících šest křesel nebylo začátkem února ještě obsazeno. Jde v tomto případě o obě komory zákonodárního sboru: o sněmovnu poslanců a sněmovnu národů.

Při návštěvě Československa místopředseda Čsl. strany národně sociální v exilu prof. dr. M. Fic jednal o úzké spolupráci této strany s Čsl. stranou socialistickou ve vlasti s cílem možného sjednocení obou stran. Bylo dohodnuto, že sjezd exilové strany se bude konat 15. března v Praze. Dr. Fic měl jednání s řadou vládních činitelů a funkcionářů socialistické strany i Československé akademie věd. Je totiž také funkcionářem Čsl. společnosti pro vědu a umění se sídlem v USA. Čsl. strana socialistická je jednou z mála stran, které mají nyní zastoupení v celém státě, poněvadž došlo k ustavující schůzi této strany na Slovensku v Bratislavě. Předsedou slovenské organizace je ing. Vladimír Kovalčík.

31. ledna byl přijat prezidentem V. Havlem na Pražském hradě předseda belgické Křesťansko-sociální strany a poslanec Evropského

P.S./WASHINGTON

a weekly column by
U.S. Senator Paul Simon of Illinois



HOT TOPIC ON TOWN MEETING CIRCUIT

At town meetings in Illinois, the one topic that comes up most frequently is health care. And the message people are delivering is clear: We have to do better.

Twenty years ago that message came from a handful of people. Today, even Lee Iacocca, president of Chrysler, says we should adopt the Canadian health insurance plan. I've had at least a dozen business executives in Illinois tell me something similar in the last few months.

People who are uninsured, or who have insurance that does not meet their bills, and a host of others who fall through the cracks are sending the same message: We have to do better.

The *Chicago Tribune* did a poll in Canada, and another in the United States, asking a simple question: Are you satisfied with the health delivery system in your country? In Canada, 56 percent responded favorably—not a high figure, but not bad. In the United States 9 percent responded favorably, and that 9 percent response means change is going to come.

Precisely where we are going, no one knows.

A commission headed by Senator Jay Rockefeller of West Virginia is to report to Congress soon on recommendations for long-term health care.

Only two major industrial nations do not take care of their parents and grandparents if they need long-term health care: South Africa and the United States.

Can we do better? Of course we can.

Roughly 38 million Americans have no health insurance

coverage at all.

When it is announced that an automobile plant is shutting down, what those workers lose is not only their weekly income, they also lose their health insurance coverage, and that can mean financial devastation.

Many Americans have insurance, but their insurance does not cover their needs. If I ask someone, "Do you have health insurance?" that person will know the answer. If I follow up and ask, "How much health insurance do you have?" most people do not know the answer.

Businesses are seeing their health insurance claims climb. One executive I talked to in the Peoria area budgeted \$800,000 for his firm's health insurance costs. The bill came in at \$1.4 million. Total employer health care costs were equal to 1.2 percent of payroll in 1960 but had risen to 5.2 percent by 1986.

Where do all of these problems lead us?

Within the next five to 10 years we will see a major overhauling of the health delivery system in our nation. We need it.

Between now and that time, professionals in the field of health delivery should get together with citizens to discuss what the right answers are. Between now and that time, we also can take care of our most pressing needs, like long-term health care.

What we do not need is an unplanned lunge into something dramatically different.

We can do better, but let's make sure that the changes we create really do improve things.

parlamentu Gérard Depreze, který prezidenta informoval o úmyslu své strany navázat spojení a kontakty s československými křesťanskými stranami. Při jednání se hovořilo o procesu evropské integrace a o úloze, jakou by v něm sehrálo Československo a střední Evropa. Oba se shodli na tom, že Praha by se měla stát sídlem některých významných evropských či světových institucí. Gérard Depreze, připomněl prezident V. Havel, navštívil v roce 1989 Rumunsko s úmyslem setkat se s disidentkou pí. D. Corneovou a byl surově zbit rumunskou policií.

Na místo předsedy vlády ČSR (České republiky) rezignoval komunist F. Pitra.

Sestra komunisty popravené dr. Milady Horákové paní V. Tůmová informovala redakci Svobodného slova o tom, že dopisy na rozloučenou, které oběť komunistické zvěle pí. Horáková napsala členům rodiny a přátelům, se konečně dostaly do rukou pravých adresátů. Dopisy byly napsány ve dnech 25.-27. června 1950 a komunisty zadrženy.

SOFIE - Bulharsko

Americký státní tajemník James A. Baker III. se zastavil po návštěvě Sovětského svazu v Bulharsku, kde byl pozdraven stovkami demonstrantů žádajících odchod komunistů. Setkal se se zástupci prozatímní vlády i s představiteli opozice. Nenabídl nějakou specifickou pomoc ze strany Spojených států, ale řekl, že o pomoci by mohlo být uvažováno. Před jeho příjezdem

komunistický ministerský předseda Andrei Lukanov vytvořil všekomunistickou vládu, když neuspěl v přemluvení dřívějších spojenců komunistické strany a nových opozičních skupin k tomu, aby byla vytvořena vláda národní jednoty. V projevu před národním shromážděním Lukanov přislíbil zavádění tržní ekonomie, ve které by mělo své místo soukromé i zahraniční vlastnictví.

Radost, láska, štěstí - jak je mohu najít?

V západoněmeckém městě Hannoveru diskutovali nejchytřejší hlavy našeho světa na konferenci 'Duch a příroda'. Při té příležitosti poskytl novinářům interview i známý americko-německý filozof profesor Hans Jonas, žák proslulého filozofa Husserla, narozeného v Čechách; opustil v roce 1933 Německo, učil na Hebrejské univerzitě v Jeruzalémě, za druhé světové války bojoval jako dobrovolník v britské armádě, od roku 1949 až do roku 1955 učil na kanadských univerzitách a pak přesídlil do Spojených států, kde se definitivně usadil a kde přednášel na Harvardské univerzitě, v Princetonu, v New Yorku, ve Washingtoně. První otázka, kterou novináři profesorovi Jonasovi položili zněla: Závisejí radost a štěstí na vnějších věcech?

Ale ano! Jídlo, pití, sex - to je uspokojení rychlých a bezprostředních slasti a potřeb. Ale všechno, co se dá snadno uspokojit, začne být dříve nebo později nudné. Zvláště, když to není spojené s námahou. Když piji denně špičkové víno, tak se stane, že si brzo přestanu být vědom zvláštností a jedinečnosti tohoto nápoje. Začne mě nudit. Jsem jím přesycen. Výsledek - Do mého života se vkrádá prázdnota.

Je člověk od přírody zlý nebo dobrý?

Musíme v sobě jen pěstovat správné vlastnosti a nesmíme si svůj život nechat diktovat jinými podle hesla: Když to dělají ostatní, musím to dělat taky!

Co jsou to za správné vlastnosti?

Když jsme poznali, že odvaha je šlechtější vlastnost než zbabělost. Kdo ukazuje civilní odvalu, ten je jistě větší člověk než ten, kdo ji neukazuje, kdo ji nemá.

Je to těžké dosáhnout radost a štěstí?

Vždy existuje určité spojení mezi radostí a bolestí. Kdo nikdy nepocítil bolest, kdo se nikdy nedokázal vystavit bolesti, ten nemůže nikdy pocítit velké štěstí.

Existuje recept na radost a štěstí?

Ne, žádný takový všeobecný recept neexistuje. Někteří lidé se radují, když vyhraje fotbalové mužstvo, kterému fandí - mně je něco takového úplně lhostejné. Hudební člověk pocítuje při hudbě Bacha něco docela jiného než člověk nehudební.

Co vám dělá radost?

Mám radost z lidí, z dětí, z mého manželství. Ale: stav čisté radosti neexistuje. Radost je jen

JAROSLAV HORÁČEK:

TAM ZA MOŘEM

ROMÁN

Vzbudili Craiga. Vyšel ochotně, ale bez pozdravu — když však zvěděl, oč jde, nějak zjihl. Pocítil, že lidé, kteří mají pochopení pro utrpení zvířete, nemohou být zcela špatní. A v rozpacích cosi brumlal, že dravci mají také právo na život, když je Pánbůh stvořil a že člověk, může-li, nemusí je zabíjet na potkání, není-li toho nevyhnutelně třeba. Skunčice ho důkladně kousla, když ji ze želez vyprošťoval co nejdříve, aby jí nepochroumal mateřsky požehnané bříško. Stařec si ulevil neškodnou nadávkou, ale na ránu okamžitě zapomněl, sotvaže skunčice začala pobíhat po voliéře.

Smál se prostosrdečně jako malý chlapec a sliboval malé dravčiči, že se bude mít líp než na svobodě. Hned ráno prý jí o tom přesvědčí. Ujistiv se, že skunčice nikudy nemůže utéci, hodil jí do klece s hůry trochu sena pro hutzdo a šel bez odmluvy s Arankou, která mu v bytě vyčistila ránu na prstě a bedlivě jí pak ovázala. Když se Craig vrátil do své světnice, nedalo mu svědomí klidu, vzbudil ženu i dceru, pověděl jim, co se právě událo, a nařídil:

»Nesmíme jim křivdit. Snad nejsou zlí, když dali milost škodné. Mají cit. A kdybyste byly viděly, jak se mi ta paní postarala o prst, už byste o ní neřekly slova špatného...«

»Ty jeden otevřhubo,« rozložila se Craigová, »kdo o ní nehezky mluvil? Jen ty. A jen ty jsi spískal, že i Elisa už na ty pány ohruje nos.« — »No, no, však není ještě pozdě, aby se to nemohlo napravit.« A když už matka s dcerou znovu usínaly, probudil je staroch ještě jednou. »A její ruce nejsou nešikovné — to jsem poznal, jak mi zastavila krev, ale dovedou asi jenom jemnější práci,« pronesl šalomounsky. — »To's nám taky mohl povědět až ráno. Jestli nás vyburcuješ ještě jednou, hodím po tobě botou... Vždyť časně musíme vstávat na první otavy.«

Craig však spal už jako dudek a spokojeně se usmíval, že smyl jedno provinění. Přímočaří lidé usuzují prostě a znají sympatii nebo nenávisť. Malý podnět může způsobit převrat v názorech — někdy na prospěch, někdy v neprospěch těch, o něž jde.

Na skunčí samici nebyla ráno veselá podívaná. Pobíhala zmateně po bocích klece, snažila se vylézt do výšky a hledala skuliny, jimiž by proběhla. Několik zabíjených polních myší, které jí Craig hodil ke hnízdu, připravila si k hodům, ale mléka zatím se nedotkla. »Jen co budeš mámou — ty pak zkratneš,« pravil stařec a šel se ženou na louku.

Když za jitra Elisa přišla do farmářského obydlí, usmívala se opět a chovala se vlídně, ale trápily ji rozpaky, vzpomněla-li na minulé dny. Proč jí otec naočkoval tolik nedůvěry k oběma cizincům? I když se přemáhala, cítila přece, že tu u nich cosi není v pořádku. Prokop ani Aranka nežertovali, aby tím neprojevovali přílišnou radost nad změnou v chování dívčině. Bylo jim milé, že už snad padla tísnivá hradba mezi nimi a Craigovými, ale tím více je zajímalo, proč to vše asi bylo.

Starý, když dopoledne u kosené trávy zahlédl Aranku s Prokopem, pozdravil jasně, bodře — bezmála jako v prvních dnech — a začal mluvit o skunkovi, zároveň si však postěžoval na počasí. Slunce krutě prý pálí a do večera jistě něco přijde. Pro sklizeň otavy je to zlé, když tráva promokne a musí se pak znovu sušit. Kdyby dva dny ještě byla potrvála dosavadní povětrnost, mohlo být všecko lepší.

Ozimec dal Craigovi stručnou otázku, jaká je vyhlídka na úrodu, porovná-li se se stavem z minulých let v tomto ročním období.

»Všecko je letos opožděno, zima byla moc dlouhá, ale dohání se to. Pšenice vypadá dobře, ovsy zdají se být obstojné, a ta trocha ječmenů, co máme, vzkrší se k rychlejšímu vzrůstu, jak jenom se trvaleji oteplí. Tohle to pálivé slunce vystřídává studené dny, ale my potřebujeme stejnoměrnou teplotu. Zelenina roste jako z vody za každého počasí a o brambory není u nás skoro nikdy starost, není-li přílišných mrazů za jejich vývinu. Jenom ať se pšenice urodí co nejlip a co nejvíce, aby pánům vynesla slušný příjem při prodeji. Ječmen a oves se všechen zkrmí. Noví vepři budou asi dobří na chov, mají se hodně k světu, ale drůbež bude snad možno na podzim doplnit. Vejce jdou ve zdejším krajině pěkně na odbyt a za kuřata se slušně platí. Dnes po poledni mají být dovezeny z Macbethu objednané husy a kachny. Do holubářství se nepustíme? Ale to jsou maličkosti. Musíme pokračovat tam, kde skončil pan Aken-sid. Zpracované půdy je pořád ještě málo. Po žních, koupí-li pán traktor, bude třeba zorat další úhor...«

Na silnici objevil se motocykl s přívěsným vozíkem a v něm dva policisté. Salutovali z dálky a kynuli Ozimcovi, jež viděli po prvé. S Arankou hovořili už před řadou dní, když jeli kolem farmy. Dnes hlásili, že se prý objeví častěji v okolí, protože někteří lidé znepokojují farmáře. Dlouho byl v kraji pokoj, až nyní zase vyvstal nějaký zloduch. V Darlingtonu byla vyloupena farma Lapeletriových a v Hardingu lupiči postřelili šafáře, který se jim postavil na odpor. Je to prý nejspíše skupina známého zločince Barrisona z Edmontonu, který si vyvolí vždy jiný kraj a skrývá se v lesích. Není třeba báti se, ale je dobře být připraven. Upřímnými stisky rukou se rozloučili a Aranka s Prokopem spěchali domů, kde byla Elisa sama.

Maďarčin pohled jevil neklid a úzkost. »Což, budete-li přepadeni?«, ptala se po chvíli. Prokop mávl rukou. zasmál se a milenčin strach zmizel. Věřila v Ozimcovu sílu a statečnost, spatřovala v něm svého bužka a blaho jí zalévalo, mohla-li se k němu přivinout. Cítila, že to není přechodná vášeň, nýbrž že je to živelná, ničím neohraničená láska, která dává pravý smysl jejímu dříve prázdnému životu. Opírajíc se o Prokopovo ramě, šla Aranka k farmě klidně s vědomím, že jí Ozimec ochrání před jakýmkoliv nebezpečím.

VII.

Den míjel za dnem ve spokojenosti a klidu, pouze noci nebyly tak pokojné, jako dřív. Ozimcův revolver byl připraven, i tři pušky, koupené po podepsání smlouvy v Calgary, visely pohotově ve spolehlivém, snadně dosažitelném úkrytu. Také Craig byl ozbrojen.

Skunčí samice vrhla mláďata a Aranka s nadšeným obdivem sledovala její mateřskou péči i zkušenost. Rozhovořila se často o krkavčích matkách lidských a porovnávala je se zvířecími. Němý tvor nemá inteligence ani vzdělání, ale dává se vést zázračným pudem a koná mateřské dílo způsobem, jaký by mohl sloužit za vzor i člověku. Skunk-manžel se neukázal a Aranka ho litovala, že past, do níž se chýtila jeho samička, vzala mu možnost, aby poznal své děti.

»Kdo ví, zda o to stojí. Jsou tátové, kteří se čerta starají o své děti.«

Ozimec touto poznámkou nenarážel na vlastní případ a neměl postranních myšlenek, ale Arančiným srdcem projelo při té zmínce cosi jako ostře nabroušená dyka. Snad nikdy, nikdy předtím nedovedla se vmyslit do stavu vzdálené, opuštěné Marty tak, jako v těchto dnech, kdy tolik uvažovala o matkách i o mateřství a hlavně v této chvíli, kdy Ozimec žertem pověděl nejkrutější, nejtrpčí pravdu. Taková nahodilá příčina k úvahám — skunčí rodina — a kolik rozeklanosti to vnese do duše!

Nenávisť k Martě, vzbuzená u Aranky Prokopovým rozhodnutím, že výhra patří jeho ženě, rychle dohasla. Soucít, který se už jednou neschle rodil v Arančině nitru, vzkršil se znovu a v plné síle zalétal k Martě do dálky teplými proudy porozumění. Aranka hrozila se objetí Prokopova. Toužila po něm a přece se lekala, měla-li touha dojít splnění.

Po řadu dní už spala sama v podkrovní světnici a Prokop dole v ložnici. Poněvadž vlivem toho, co vyprávěli policisté, trpěla strachem a neklidnými sny, dohodla se s Craigovými, že Elisa bude nocovat u ní. Ozimec nejprve se proto velmi zlobil a zahrnoval Aranku urážkami o hysterickém bláznění, ale záhy se uklidnil a byl pak skoro rád, že jeho pohodlí ničím není rušeno. Poznal před tím neumdlévající vášnivost Arančinu a přiznával si, že žádná z žen, které miloval nebo s kterými se miliskoval, nebyla proniknuta takovým milostným ohněm, jako ona. Snad by důvěrné styky s ní nebyly na dlouho možné — rozjímá — a je tedy lépe, stalo-li se toto opatření z vůle Arančiny dříve, než by se jí Ozimec byl příliš nabažil nebo než by jí přestal být tím, co pro ni znamenal v první době erotického soužití.

Aranka, přemáhajíc vzrušení, které se jí zmocňovalo při každém setkání s Prokopem, utvrzovala se v názoru, že jedná správně, ukládá-li si naprostou zdrženlivost. A její předsevzetí, nikdy už nepropadnout sexuálnímu chtíči, bylo posíleno doznáním, které učinila Elisa, odpovídajíc na Arančiny všetečné otázky, proč Craig a jeho dcera v nedávné době tak nelaskavě, ba nepřátelsky se tvářili k Arance i Prokopovi. Elisa bezelstně pověděla, jak smýšlel její otec o »nemravném poměru bratrance se sestřenicí« a jak se u přísných, zbožných Skotů odsuzuje »divoký« svazek muže a ženy bez kněžského nebo úředního schválení. Elisa, vyznavši to, podotkla, že se otec mýlil a prosila pro něho i pro sebe za odpuštění. Zamřela, že Aranka viděla v nedbalkách vycházet z ložnice. Věřila nyní, že to nebylo nic špatného a že Arance sama též ubližovala bezdůvodným podezřením. Aranka zůstala odpověď dlužna a její tvář se zalila slzami.

Druhého dne řekla Prokopovi, jenž jí chvilu polibiti:

»Budeme jenom přáteli — těmi nejlepšími přáteli, jaké si lze přestavit. A já tě budu milovat stejně jako dosud, ale čistou láskou. Tě mi nikdo nesmí zakazovat. Na tobě chci pouze upřímné přátelství. Tvá láska buď věnována Martě a dětem...«

Popudlivý Ozimec nevybíravým posměškem o výle-vech zkormouceného srdce odbyl Arančino poctivé prohlášení, v němž se chvěly i kořeny její bytosti. Mluvil cosi o aprilových kotrmelcích Arančiných nálad a vyčetl

TAM ZA MOŘEM

ROMÁN

jí muže, s nimiž jí *děl koketovat. Nepřála-li by si snad pro změnu míšence Circlevilla? Nebo nějaké jiné chlapičky z ulice?

Ona chopila se obou jeho rukou a při památce matčině, již se dovolávala, několika větami vypověděla Ozimcovi svoji životní historii:

»Nepoznala jsem vůbec otce a matka mi zemřela, když mně bylo patnáct roků. Poručník chtěl těžit z mé ničím neporušené dívčí krásy a různými nástrahami přiměl mě k tomu, abych opustila lyceum a nastoupila místo v jeho kanceláři. Ve své domácnosti nabídl mi byt. Jedné noci, kdy jeho žena odjela ku příbuzným, bezcitně mne zneužil. Po tomto zneuctění prchla jsem z jeho domu a potloukala se světem. Domácích prací jsem neznala a mé školské vědomosti stačily jen na to, abych mohla být písařkou nebo abych se teprve něčemu začala učit. Přijala jsem zaměstnání v jednom velkoobchodě a tam jsem se seznámila s disponentem, který mne chránil před svůdníckými nápady šéfovými.

Stala jsem se mládkou tohoto obchodního úředníka, jenž byl nápadně podobný tobě, a rozešla jsem se s ním loni — právě před výletem na Děvín. Bývalý můj nápadník žil se s bohatou, aby sám se mohl stát velkoobchodníkem a mně dal odbytné 150.000 Kč, s nimiž jsem vešla do nového existenčního období. Tys byl mi od prvopočátku vzpruhou pro život. Bránila jsem se občas hříšnému poměru, ale sudba byla silnější než sebe pevnější odhodlaní. Styky s tebou a za posledních týdnů život po tvém boku změnil mě v základech.

Poznávám teprve teď, čeho jsem nevěděla dříve: Zvykla jsem svému někdejšímu milenci, ale láska to nebyla. Srdce po ní stále hladovělo. — Avšak zevně jevílo se všecko jinak. Ve své rozháranosti vyhledávala jsem kdysi dobrodružství, abych nemusila na nic myslet. Byla jsem dříve lehkomyšlnou a zábavy s muži velmi mě vzněcovaly. Spoléhajíc na svou sličnost, přála jsem si žít v přepychu a rozmařitosti, užívat všech světských radovánek a nemyslet na to, co přijde. Trpká zklamání a zkušenosti přistříhly mi křídla k letu, ale tys nahradil mi vše. Náležíš Martě, ale já jsem tvoje. Můžeš se mnou činit co ti libo. Jedině v Montrealu žárila jsem na Martu a záviděla jí dar z výhry. V Calgary bavila jsem se s míšencem, abych rozlítla tvoji žárlivost a lásku. Vyženeš-li mě nebo opustíš-li mě, půjdu od tebe bez hlasu, ale skončím sebevraždou.

Na dně této prosté zpovědi zněly tóny tak elementární, že Ozimec byl ve svých slovních nájezdech odzbrojen. Nevěděl, co říci, a omezil se na to, že stiskl Arance pravici a vtiskl jí bratrský polibek na čelo.

A znělo to hlasem z jiných světů, když Aranka jako by v horečce volala: »Piš domů — hned — ať jsou bez obav o tebe — — — že přijedeš, až získáš hodně peněz — nebo že všechny sem dovezeš — nebo že za tebou sami přijedou — a ať ti zatím pošlou podobanky — — piš, piš — ještě dnes, — raději — — — teď — — — sedni tam ke stolu a pravím: piš, piš, mnoho piš... srdečně piš... potěš je... zasluhuji toho... K nim máš povinnost a ke mně závazků nemáš...« Před Prokopovým duševním zrakem jasně vyvstaly zjevy všech jeho drahých, doma zanechaných, na něž za poslední týdny vzpomínal jen v podvědomí, bránil se úvahám o nich i o svém útěku do Kanady... A co se to s Arankou stalo? Jde o nový její rozmar, nebo je vskutku taková, jak se mu někdy zdává — dobrá, předobrá, ale tvor nevyzpytatelný, bez domova, vytržený z kořenů, bez mateřské výchovy za kritických dívčích let, světačka i svěťice v jedné osobě, někdy poklidná šosačka s touhou po spokojeném, požívačném životě a jindy rafinovaná dobrodružka, připravená obětovat všecko za kus nových, silných zážitků...

A čím to, že on jí tolik upoutal — — — on, větroplach, člověk vrtkavý a nespolehlivý, hrdinský i zbabělý, mužný i chlapecký a — donedávna — bytost bez svědomí a bez odpovědnosti? Spojilo je snad nějaké vnitřní povahaové příbuzenství? Skoro začínal souhlasně s Arankou věřit v Osud, že musil se setkat s touto záhadnou Maďarkou, aby začal hledat v sobě — sebe sama...

Psal domů... A ač nebyl s to vylíčit všecko podle pravdy a musil zamlčet, s kým žije, přece jen cítil, že se z přetváření a klamů prokousává ku pravdě a hlavně: že ví již, kde jest jeho místo... U Marty a u dětí.

Ale jak to všecko vylučit, jak výhledně z této situace? Aranka naznačila, že skončí sebevraždou, pakliže on ji opustí. A přece, má-li Marta s dětmi dojít kousku štěstí, musí být táta bezvýhradně jenom jejich — celým svým srdcem, tělem, duší jejich — a Aranka nesmí být pro něho ničím. Její blízkost ho dráždí — nyní, kdy se odloučila od něho ve svých intimních chvílích, žíznil po ní všechna jeho smyslnost, chtěl by ji mít celíčkou pro sebe, ale bez závazku, že on bude také všecek její...

Bylo by možno, aby Aranka žila s nimi, t. j. vedle Marty a dětí? Jako přítelkyně? Nikoli, toť holá nemožnost... Ne-li ona, tedy on byl by ve věčném pokušení... Aranka je teď pro něho bývalým ohněm, jenž byl násilně udušen... Ale kdesi v hloubkách popela to doutná. Stačila by malá příležitost, aby jiskry znovu rozlítily plamen... a byl by to pak požár, jehož by nikdo neuhasil... Prokop vzpomněl na celý svůj minulý život, na všecko, čím chtěl býti, a na to, že se nestal ničím. Ve školách vynikal nad druhé nadáním a schopnostmi, ale soustavné učení se mu přičilo...

Všecky vědy a všechna umění ho zajímala, ale do žádného předmětu se usilovně nezakouzl... K nejrůznějším řemeslům měl sklon a způsobnost, ale žádnému se nevěnoval a žádného si dokonale odborně neosvojil... V podstatě nikdy nebyl špatným chlapem, ale neustálé dychtění po změnách, po rozptýlení, po čemsi, co se vymykalo všednímu životu jeho spoluobčanů... ano, toto neukojitelné dychtění bralo mu vnitřní mír i klid, a co horšího, nutilo ho, aby neschůdnými a někdy v pravém slova smyslu bídnými, hanebnými cestičkami docházel ke splnění svých zálib — zálib bez ušlechtilých cílů a bez účelu. Měl jasnou hlavu, znamenitou paměť, bystrý úsudek, který mu i při tom lenošení poskytl dobrý rozhled pro život, ale on každou hřívnu v sobě zakopával a nikdy nežil zítřku, nýbrž pouze dnešku.

Takto o sobě samém přemítal a dumal, píše Martě. A chlas všeho toho, co mu leželo v mysli, jevil se v listu. Porozumí Marta? Neporozumí. Vždyť on sám si pořád ještě nerozumí a neví, kam dojde. Proto sliby, jež posílal Martě a dětem, nebyly tak závratné jako v dřívějších dopisech. Ale v tom prozradil plnou pravdu, když dopis končil větou: »Jsem dnes zcela jiným člověkem, než byl ten Prokop Ozimec, který se s vámi v polovině března loučil.«

VIII.

S niternou proměnou Arančinou krok za krokem šla také proměna zevní. Přestala úzkostlivě dbát o svůj zevnějšek, neboť pozbyla snahy líbit se Ozimcovi. Nebylo jí tajno, že, miní-li vážně setrvat na přerušení milostných styků, musí spíše vyhlížeti tak, aby nebyla Prokopovi žádoucí.

Vzala si na starost chlévy, naučila se odměřovat krmné dávky, chystati je a podávat, naučila se i dojit a blažilo ji, že kravky jí brzy uvykly. Žádná nezadržovala mléka, jak některé činívají při výměně dojičky, která jim neumí vyhovět. Dala si všecko ukázat, pečovala též o uklízení chléva a když pak denně víc a více práce přibývalo na polích a loukách, ulehčovala Elisino zaměstnání tím, že začla pečovat i o vepra a dokonce jim čistila kotce. Její dva štětinatí mazlíci vždycky »asistovali«. Žaludek se jí při té práci někdy kroutil a tvrdila, že už nikdy nenesne vepřového masa na pekáči, ale cvik, zvyk a dobrá vůle zmožily všecko.

Drůbež oblíbila si novou ošetřovatelku rovněž, a Elisino mrzelo, že kohout Fatty, který býval jejím mazlíkem, a liliputská slepička Titina, jež dříve za ní běhávala až do pokojů, zcela se jí odcizili a věnovali teď sympatie jen a jen paní. O koně pečoval Prokop, ale Aranka mu pomáhala. Na pastvu vyháněla klisny s hříbaty i kravky tam vodila a ještě našla času dost, aby si aspoň něco přečetla. Ba i na louky a do polí občas zaskočila, bylo-li třeba více rukou, a vpravovala se dosti dobře do prací, kterých nikdy před tím nevykonávala ani neznala. Jakmile velký nákladní automobil okrskové mlékárny denně před farmou zastavil, měla Aranka dodávku mléka vzorně již připravenou v kovových nádobách.

A když jí Craig při senosečích (jež zabíraly nejvíce času, poněvadž tráva rostla jako divem do ohromné výše) vídal zacházeti s hráběmi, styděl se v duchu za neomalovaný vtip, jež jednou učiril.

Pokrač. příští úterý



Český národní hřbitov v Chicagu

Již přes 100 let dobře slouží potřebám československé krajanové veřejnosti v Chicagu a okolí. Pohřbívání do země, žebem a do krypt MASARYKOVA MAUZOLEA s křídly Dr. Ed. Beneše a Gen. M. R. Štefánika. Obstaráme letní i zimní zdobení hrobů, jakož i bronzové náhrobní tabulky, kamenné pomníky a ostatní potřeby a služby spojené s údržbou.

Tel. 788-8442, 539-8442
5255 No. Pulaski Rd.
CHICAGO, IL 60630

Poslouchajte náš rádlový program každou nedělu v 9 hodin ráno na WCEV 1450

Zámky
na prodej?

Svůj výklad důsledku změn ve východoevropských státech podává britský deník The Daily Telegraph tím, že začal propagovat rozprodej zámků a loveckých chat.

»Během několika let budou britští nimrodí mít své vlastní lovecké chaty v polských lesích a v zámcích Československa«, napsal s odvoláním na poslance Evropského parlamentu za britské konzervativce Edvarda McMillana Scotta, který »má zvláštní zájem na vlastnických právech.«

List informoval, že během víkendu se v Praze sejdou poslanci Evropského parlamentu s východoevropskými politiky, aby mimo jiné »navrhli podmínky, které poskytnou britským rodinám právo kupovat prázdninové domy v Polsku, Československu a Maďarsku«. Dům z 19. století v Praze nebo Bukurešti může přijít podle jeho soudu na méně než 20.000 liber (ceny domů v britských městech začínají od desetinásobku této sumy - pozn. Čsl. tiskové kanceláře-ČTK). Ale poz, varuje list, zájemce se při koupi střetne s byrokracií Kafkova stylu, nedostatkem realitních kanceláří, problémy se stavebními firmami a s materiálem.

Převzato z Čsl. tisku

*
Řiká-li někdo, že klade všechny karty na stůl, spočítejte je!

*
Měj oči otevřené před manželstvím, zpola otevřené potom!

Radost, láska, štěstí -
jak je mohu najít?

...
momentální stav, který zcela určitě nepotrvá celý život.

Co máme tedy dělat?

Člověk musí volit, nemůže dělat a chtít všechno najednou. Kdo nehledá všechno najednou, ten může mnohého dosáhnout na jednom jediném poli. Aby si člověk dopřál něčeho dobrého, to nemusejí být vždy velké věci. Přecházejte si dobrou knihu, radovat se z poezie, to je už často velmi mnoho!

A co je s láskou?

Pro lásku musí být člověk vždy otevřen a musí jí vždy obdivovat, což jí patří. Láska není ovšem jenom dávání a brání.

-rfe/m-

Znak československé federácie

(Ano či nie?)

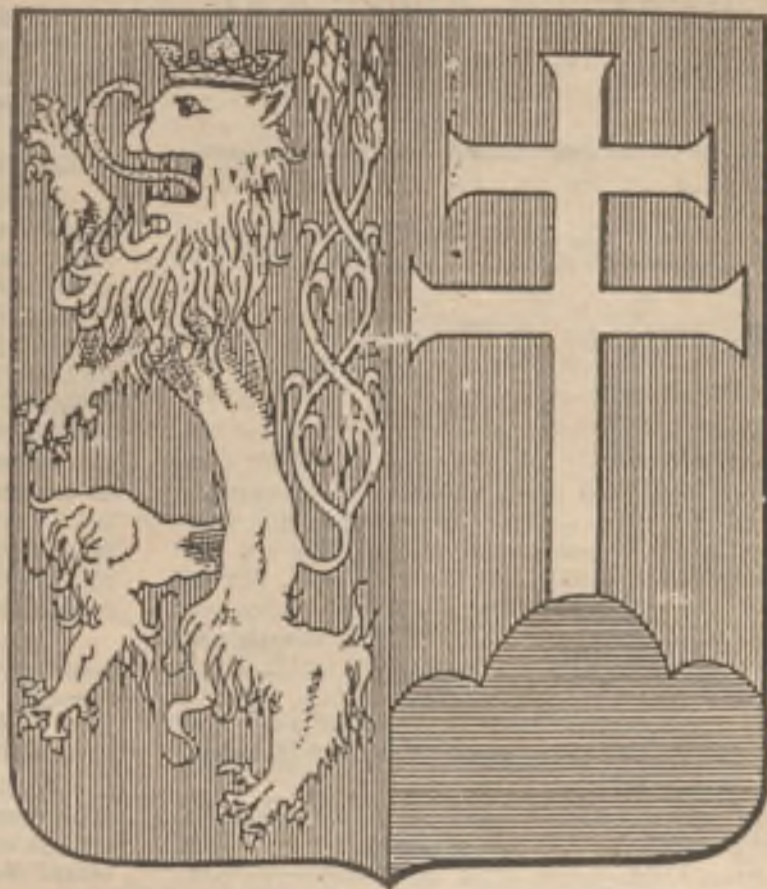
Ve stredu 27. decembra 1989 vysielali Televizne noviny šot, v ktorom český heraldik Jiří Louda navrhol, aby bol obnovený tzv. malý štátny znak z prvej Československej republiky, používaný aj v rokoch 1945 až 1960. Pritom sa usiloval televizných divákov z nepochopiteľných (?) príčin presvedčiť o tom, že umiestnenie malého štítiku s historickým znakom Slovenska na hrudi českého leva podčiarkuje a vyzdvihuje jeho význam, a tým je vlastne rovnocenný, ba dokonca divnie významnejší ako český symbol! Uvedený pokus pána Loudu nemožeme označiť inak iba ako zavádzajúci. Je to jasné každému, kto sa čo len trochu hlbšie zaujíma o túto problematiku.

Heraldika ako jedna z klasických pomocných historických vied, ktorá skúma vznik, tvorbu a dejiny erbov a celý komplex s nimi súvisiacich otázok, poskytuje dostatok teoretických opor pre kritiku doterajšej čl. štátnej symboliky, ale aj východiska pre návrhy na jej jedine možné, a preto definitívne riešenie a ustálenie.

Netreba osobitne pripomínať, že tvorcovia československej štátnej symboliky pri práci na novom znaku v rokoch 1919 až 1920 vychádzali z dobovo podmienenej základnej idey čechoslovakizmu, hlásajúceho národnú jednotu Čechov a Slovákov. Inak povedané, popierajúceho svojbytnosť Slovákov, ktorí boli považovaní len za 'mladšiu vetvu jednotného národa československého'. Práve túto ideológiu dokázala obdivuhodným spôsobom vyjadriť odborná komisia pri návrhu tzv. malého štátneho znaku. Ten bol potom spolu s veľkým a stredným znakom Československej republiky schválený zákonom č. 252 z roku 1920.

V malom štátnom znaku, ktorý sa stal z nich najrozšírenejším a najpoužívanejším, sa dovedy nebyvalým spôsobom spojili historické symboly Čiech a Slovenska. Na prsia českého leva, zaberajúceho ako hlavná figúra červený štít tzv. francúzskeho tvaru, sa excentricky položil pozdnogotický malý štítok so slovenským dvojkrížom na trojvrší. Toto mierne posunutie slovenského znaku zo stredu francúzskeho štítu a rozdielne tvary oboch štítov jednoznačne vylúčili možnosť, aby sa štítok so znakom Slovenska dal považovať za tzv. srdcový štít. Je to pochopiteľné. Skutočný srdcový štít (tvarovo zhodný s veľkým štítom a umiestnený presne v jeho strede) by bol z hľadiska heraldiky zvýhodňoval postavenie Slovenska a Slovákov, čo bolo, samozrejme, nemysliteľné. Preto sú dnes, ako na to už roku 1987 v Slovenskej archivistike upozornil profesor Jozef Novák, pokusy o takúto dezinterpretáciu prvorepublikového štátneho znaku chybné a skresľujúce. Ich skutočným cieľom je obnoviť síce napohľad pekný, do určitej miery už zaužívaný, ale vzhľadom na terajšie usporiadanie nášho štátu nespravodlivý znak.

Namiesto obnovenia 'čechoslovakistického' znaku ponúka heraldika



Prvý raz sa „federatívny“ znak objavil už medzi návrhmi, ktoré roku 1919 predložil český archivár a heraldik J. Kurša.

znak, ktorý, ak má skutočne zodpovedať federatívnej zostave Československa, musí obsahovať symboly dvoch rovnoprávných, svojbytných národov vo vzájomnej vyváženosti. Na tradície povodnej československej štátnej symboliky by mala upozorňovať zachovaná podoba tzv. francúzskeho štítu. Jeho obsah by však mal byť v zhode s dneškom upravený. Na pravú polovicu tohto štípeného štítu patrí korunovaný, dvojchvostý biely lev. Na ľavú zasa modré trojvršie s bielym dvojkrížom na červenom pozadí. (V heraldike sa strany určujú z pozície nosiča štítu, teda opačne ako naň pozeráme.)

Len takýto a nijaký iný znak sa môže z hľadiska heraldického, historického, no predovšetkým z hľadiska vyjadrenia reálnej existencie československej federácie stať našim novým štátnym symbolom. Každý iný pokus bude iba zbytočným oddialením uskutočnenia zákonitého práva našich bratrských národov na znak zodpovedajúci ich stáročnému dejinnému úsiliu.

PhDr. Leon Sokolovský, CSc.,

Katedra čs. dejín a archívniectva FFUK, Bratislava

Převzato z čl. deníku Pravda z 9. I. 90

Problematika bezpečnostních složek v Československu

P. K. -rfe/m.

Podle sdělení příslušníků Veřejné bezpečnosti došlo v prosinci m. r. ke značnému vzrůstu trestní činnosti na okrese Děčín. Při vyšetřování těchto trestních činů ale i přestupků se příslušníci Veřejné bezpečnosti setkávají v současné době s negativní reakcí občanů na výkon jejich funkce. Na druhé straně řada občanů upozorňuje na nezáměr některých příslušníků Veřejné bezpečnosti (VB) při žádostech o zásah proti občanům narušujícím veřejný pořádek. Na obdobné připomínky z obou stran reagovali pracovníci Tiskové a informační agentury Děčín tím, že po dohodě s náčelníkem Okresní správy Sboru národní bezpečnosti doktorem Janovským se uskutečnilo setkání pracovníků Okresní správy a Městské správy SNB Děčín se zástupcem Koordinačního výboru Občanského fóra Děčín, zástupci právnické sekce a pracovníky Tiskové a informační agentury v budově Okresního sboru národní bezpečnosti. Pracovníci Tiskové a informační agentury seznámili příslušníky SNB s připomínkami na jejich práci po 17. listopadu. Toto seznámení vyvolalo bouřlivou reakci členů SNB. Upozorňovali na nízký početní stav sboru a na nízkou úroveň techniky a vybavení, které mají k dispozici. Dalším závažným důvodem je především současná vnitropolitická situace, kdy někteří občané vidí v řadovém příslušníku Veřejné bezpečnosti (VB) symbol bývalé totalitní moci KSČ. Příslušníci se dovolávají svých práv ze zákona a opačně se obávají další totalitní moci ze strany Občanského fóra. Ale i zde se objevila názorová nejednotnost mezi diskutujícími. Současný systém předpisů neumožňuje řadovým příslušníkům projevit svůj subjektivní názor na půdě SNB, neboť i zde jako v armádě platí nedělitelná velitelská pravomoc.

Na konkrétní dotaz změn týkajících se práce Státní bezpečnosti nám bylo sděleno, že zrušeny byly jen takzvané vyšetřovačky, které však na okrese Děčín nepůsobily. Co se týká pracovníků Státní bezpečnosti v Děčíně, pracují doposud beze změn. Státní bezpečnost se po tomto jednání začala velice zajímat o údaje, které o nich získali

pracovníci Občanského fóra a o jejich informátora.

V průběhu jednání náčelník doktor Janovský vyzval zástupce OF ke společnému prohlášení k současné situaci, zejména k problematice amnestovaných vězňů a k postojům obou stran v této napjaté situaci. Ihned po tomto návrhu vystoupil příslušník VB se žádostí, aby šlo o prohlášení řadových příslušníků a nikoli náčelníků. Návrh na společné prohlášení byl bezprostředně projednáván v Koordinačním výboru OF Děčín. Členové Koordinačního výboru OF se rozhodli toto prohlášení zveřejnit samostatně a zároveň vyzývají k obdobnému prohlášení řadové příslušníky VB.

Podobná situace je prakticky ve všech okresních a větších městech celé ČSSR. Po 17. listopadu se pracovníci VB bojí jakkoli zasahovat. Veřejné mínění je do jisté míry ovlivněno zásahem policistů 17. listopadu na Národní třídě a proto tedy stoupání trestní činnosti, poněvadž právě Veřejná bezpečnost se bojí v tomto směru zasahovat.

A myslíte, že to není tak, že třeba i někdo nařídil, aby nezasahovala?

I taková domněnka tady je, že by se mohlo jednat o sabotáž ze strany Veřejné bezpečnosti. Ale nemáme to zatím nějakým způsobem ověřené. Ale uvažovali jsme i o této možnosti. My v podstatě musíme rozlišovat dvě věci. Řadového pracovníka VB, ten tady jako policie - jako všude jinde na světě - zůstane. No a ten by měl právě vykonávat tu funkci dozoru, měl by teď dohlížet na bezpečnost osob nebo jejich majetku. Druhá část je StB. A to je otázka, která se bude teprve projednávat, vyjde zákon, předpis či nařízení - či spíše rozkaz, abychom byli přesní - ministra vnitra, který další jejich činnost nějakým způsobem buď úplně zruší nebo přemění, zamezí a pod. . A oni buď poslechnou a nebo ne, a to je ta potíže! Ale já si myslím, že jim nezbyde nic jiného. Otázka je, jestli nepojedou na vlastní pěst. Tato alternativa by ovšem mohla trvat jen krátkou dobu.

Únor je druhým měsícem roku. Jeho název se do evropských jazyků dostal z latiny — february. Čeština si jej odvodila od slovesa nořiti. V této době se již led stává často nepevným, prská a chůze po něm je velmi nebezpečná. Na ledové ploše se objevuje voda, odlomené ledové kry se potápějí pod hladinu a opět se vynořují. Ale je to spíše úvaha. Poláci zase říkají únoru — litý, tzn. krutý, pro tuhé mrazy, které se v tomto měsíci mohou ještě objevit.

Únor,
február,
february,
Februar



Narození v únoru jsou pod ochranou dvou měsíčních znaků
Vodnáře — 21. 1. až 20. 2. Ryb — 20. 2. až 21. 3.

Pro Vodnáře doporučuji prameny jako ochranný kámen ametyst, o něm už byla řeč minule. Pro Ryby se ve většině pramenů objevují jaspisy. Je to vlastně směs chalcedonu, křemene a opálu, chemicky kyslíčnick křemičitý.

Jaspisy jsou velice oblíbené pro své pestré a jasné barvy. Někdy v nich převládá červená, způsobená krevlem, jindy zelená, žlutá nebo hnědá. Odrůdou jaspisu je i heliotrop, který má červené skvrny na zeleném podkladě.

Nejnámější jaspisy se nacházejí v Čechách na vrchu Kozákově, kde tvoří až padesáticentimetrové žíly. V jeskyni Babipec na Kozákovském hřbetu již jaspisy zpracovávali lidé mladší doby kamenné, kteří si z nich vyráběli pracovní nástroje.

Jaspisům se v minulosti jako mnoha dalším kamenům přisuzovala řada užitečných vlastností. Člověka prý snadněji přenášely přes zklamání v lásce, pomáhaly zastavovat krvácení a u nemocných vzbuzovaly chuť k jídlu. Spolehlivě chránily před nočními strašidly.

Únor bílý, pole sílí.

Tato pranostika je asi ze všech nejznámější. Pomohla jí k tomu nejspíš její pravdivost. Vlaha z únorového sněhu se v březnu postupně vsakovala do půdy a podpořila růst zasetých ozimů i klíčení obilí a dalších semen. Dostatečná sněhová pokrývka poskytovala ochranu před posledními únorovými mrazy vzešlým ozimům. Teplý únor proto zeměděle nikdy nepotěšil.

Únorová voda, pro pole škoda.

Únor je klimatologicky posledním měsícem zimy, projevují se v něm ještě často silné mrazy, ale už i počátky blížícího se jara. Podle dlouhodobých pozorování vyšlo najevo, že existuje silná závislost mezi únorom a březnem. Po teplém únoru často následuje i teplý březen.

Co si únor zazelenal, to si březen hájí.

Ale lidové pranostiky jsou většinou daleko opatrnější.

Jestli únor honí mraky, stavi březen sněhuláky.

Nechce-li severák v únoru váti, to v dubnu se to musí přec státi.

Když záhy taje, dlouho neroztaje.

Netrkne-li únor rohem, šlehne ocasem.

Když únor vodu spustí, ledem ji březen zahustí.

Je-li únor mírný ve své moci, poplí s mrazem březen i v noci.

Pro naše předky byl z hlediska předpovědi dalšího vývoje počasí nejdůležitější 2. únor, Hromnice. V tento den se svítily svíčky hromničky, které měly zapálené při bouřkách chránit stavení proti úderu blesku. Asi proto se mu přisuzovala taková důležitost.

Zelené Hromnice, bílé velikonoce.

Jestli na Hromnice mrzne a sněží, úrodný rok na to běží.

Je-li na Hromnice světlý den, budou konopě i len.

Chumelenice na Hromnice končí zimu tuhou, je-li jasný den, očekávej druhou.

Na Hromnice musí skřivánek vrznout, i kdyby měl zmznout.

Netrpělivě očekávání jara však v tomto případě není měni jen pouhým přáním.

"Skřivánci pranostiku", jakkoliv se nám zdá předčasné, mohou v některých letech dokázat i ornitologové. Např. v roce 1956 přiletěli skřivani 6. února, v roce 1961 dokonce 2. února a 1975 byli první skřivani spatřeni již před 20. lednem. Tehdy šlo o nejteplejší zimu ve střední Evropě od počátku pozorování před více než dvěma stoletími.

Velmi rádi přetiskujeme shora uvedený článek z časopisu ČESKOSLOVENSKÝ SVĚT, který dnes již není komunistický



Tabuľka krajín poškodenia lesov podľa stupňa v r. 1989

Pollution from coal-fired factories has damaged over two million acres of forests in Czechoslovakia.



Jedna z ilustrácií článku 'Our Environment - will it survive?'

The Palin Truth magazine, February 1990

Z 19-tich vybraných európskych krajín sa Československo umiestilo na najhoršom poslednom 19-tom mieste.

Najlepšie na tom je Irsko. Z celkovej lesnej plochy sú v tejto republike poškodené len 4 percentá.

Na druhom mieste sa umiestnilo Maďarsko s pomerne veľkým odstupom. U našich južných susedov je poškodených 22 percent celkovej lesnej plochy.

Tesne za Maďarskom nasleduje s minimálnym odstupom Francúzsko, kde je postihnutých 23 percent lesných porastov.

Štvrtým v poradí je Rakúsko s poškodenými 29 percentami lesov a lúk.

Prvú desiatku uzatvára Švajciarsko, kde je poškodených 43 percent lesných porastov.

Na 16-tom mieste, štvrtom od

konca je Poľsko. U našich severných susedov je poškodených 49 percent celkovej lesnej plochy.

Na tretej priečke od konca je Nemecká spolková republika s poškodenými 52 percentami lesov.

Na predposlednom mieste je Veľká Británia so 64 percentami... a na poslednom - ako sme už spomenuli - Československo. V republike je poškodených 70 percent lesných porastov!

Otrasné čísla, dokumentujúce, že v oblasti ochrany životného prostredia - v tomto prípade záchrany lesov - už bije posledná, je - ako sa vraví - po dvanástej. Československým úradom už nezostáva nič iného, ako namiesto prázdnych slov si konečne vykasat rukávy a pustit sa plnou parou do práce, ozajstnej ekologickej práce.

Umění nadávat

Jára Kohout

Napětí polevilo a je to u nás vidět. Vlastně slyšet. Za tohle jistě dostanu vynadáno, ale prosím vás nadávejte mě podle pravidel. Žel, jest mi potvrdit, že náš národ neovládl dobře umění nadávat. Rozhodl jsem se proto, zjistit příčiny tohoto nedostatku, odstranit je a přivést své krajany pokud lze i v nadávání na slušnou evropskou úroveň. V Maďarsku a v Polsku nadávají již jenom cementoví komunisti, že se na ně s demokracií jde moc rychle.

Posloucháme-li někoho, an právě nadává, zjistíme, že co nadávka, to gramatická chyba. Pánové, pro šlaka, mějte v úctě spisovnou řeč! Vězte, že vzdělaný člověk, chce-li někomu vynadat, zamítá vulgarysmy. Štítí se jich, jako slizkého červa a naopak přihlíží k tvarům slovesným, schváleným Slovníkem jazyka českého. Když úleva, tak úleval! Ale honem pryč od leva!

Chceme-li nadávat mermomoci ve větách rozvinutých, rozhlédněme se po překrásných rčeních, jichž máme přece nepřehledné množství. Dosud jsme nadávali doma tiše a nyní si můžeme veřejně něco v dialogu říci, ba i dupnouti. Vidíme na televizi, jak v Sojúzu v Moskvě soudruzi se urážejí, ba skoro drzkují. To nám budiž vzorem. Vykričeti si svobodu, když ten oficiální převrat je ještě daleko. Soudruzi musí slyšet šum a cvrkot v lidu. Navštěvujte fotbalová hřiště, kde to přímo zvučí a hlučí nejnádhernějšími výkřevy prosté, leč bohaté fantazie lidu obecného. Tam

necht' studují interesanti, tam necht' pilně naslouchají, zápisky si činí a těchto perel at' později použijí v politických debatách. Je možno si nadávkou uleviti a to dříve nešlo.

Když budeme studovati slovo 'blb', nebudeme snad na rozpacích, kterou osobu přidati. Rekneme-li 'ideolog', nemusíme již prozrazovat více. Bez váhání ruče můžeme pokračovat: Je to blb ukňouranej, zarudlej, skalní nebo dokonce narubanej. Také mu říkají dolíčkovatej. Někomu nadávati do pidimužiků není radno. Je to příliš pohádkové.

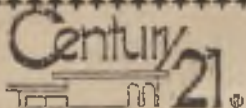
Dnes se u nás nikomu nenadává 'Ty inteligente!' Radím tuto nadávku nepoužívat, protože z komunistických zemí už milion inteligentů uteklo na západ. Inteligenti nejsou. Jsou na vyměření. Někteří vzali roha přes Maďarsko.

Co se týče takzvaných nadávek dámských, je těžko říci, zda jsou kvalitní. Tak například jedna rekordwoman v urážkách na cti s oblibou volá na svou desítkářku z pavlače: "Ty embryo!" nebo "Ty šmejde stratosférovej!" To neschvaluji. Lepší je to naše: "Ty ochechule! Drbno! Racajdo!" Poslední dobu si to dotyčné dámy nechávají líbit, pakliže to jsou soudružky.

Vůbec nejstrašnější nadávka poslední doby je: Ty laureáte! a potom naše klasické 'Ty troubo!' Velmi si jeden uleví slovíčkem 'Vole!' Před tím 'vole' možno udělati delší pauzu.

10 DENNÍ HLASATEL

15. února 1990



FBI, INC.
9025 West Cermak Road
North Riverside, Illinois 60546
Business (708) 442-0444
Residence (708) 579-0545

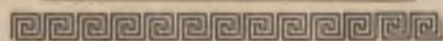


MILLIE KOLESKE
REALTOR-ASSOCIATE*

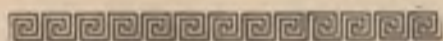
Westchester:

Krásný zděný dům, 3 velké ložnice, 2 plně koupelny, garáž na 2 auta, rodinný pokoj, velký lot. Pro informaci volejte Millie, 442-0444 (mluvím česky).

HELP WANTED



WANTED - BABY SITTER
Full-time, experienced baby sitter or nanny needed near Joliet area, for infant twins and 2 young children. Call Nancy at (815) 485-8512. References required.



Osobní

Máme dopis pro pana Šípa. Prosíme, aby si jej přišel vyzvednout do redakce Denního Hlasatele

Překládám do angličtiny legální doklady školní a osobní notářsky ověřené.

O. KOVAR
Pište na adresu:
P.O. Box 313
Riverside, IL 60546
nebo volejte:
(708) 442-7115

WANTED TO BUY
Old Toys, Cars, Trucks, Football and Baseball Cards, Old Tins, Coffe, Tea, Tobacco, Japps Potatoe Chip Cans, Old Magazines, Cracker Jack Items, Iron Mechanical and Still Banks, Marbles, Old Walt Disney Items, Lone Ranger, Batman, Gene Autry, Old Comic Books, Beer Steins and Glasses, Old Postcards.
Call NORM at 863-8979 or 447-7955

(342) 484-1118

marina's
BEAUTY SALON
Home of the finest permanent waving

Visit Marina's new salon — formerly at 26th St. & Hamlin.
now at
6234 W. Cermak Rd., Berwyn, IL

DVOUPOSCHODOVÝ MODERNÍ DŮM
NA PRODEJ
ADDISON -- WOOD DALE



s veskerým komfortem, 3 velké koupelny, 20x18 rodič. ložnice, 20x6 šatna, velké ložnice, místnost pro kompuer, 7x16 loft, krb, whirlpool, garáž pro dvě a půl auta, půlakrový rohový pozemek. 15 minut do Berwynu.

O další informace volejte



MIKI SPIGL

Cermak Road Realty
6226 záp. Čermák tř.
Berwyn, Ill.
č. tel. : 484-4800

Dům o 16ti bytech, Jižní Cicero, 16 roků starý. Příjem \$ 72.500

MAJETKY NA PRODEJ

PALOS HEIGHTS
- BY OWNER

Ranch with basement on 100x200 lot. 3 bedrooms-1 3/4 baths- family room with fireplace. 2 and half garage. 19 years old.

Asking \$ 163,500.

Call 599-7616 or 598-6019

HLEDAJÍ SE KRAJANÉ

HLEDÁ SE

pan LEO KAUFMAN, který kdysi prý bydlel v okolí Chicaga. Kdo se na něj pamatuje, necht' napiše do Hlasatele. Věra Čáslavská, t.č. v Lexington, MA, si vzala za úkol ho najít. Další dobu je neznámý.

Hřbitovní loty

4 cemetery lots on Bohemian Natl. Cemetery in Chicago.

CALL: 1 (708) 354-6430

POTŘEBUJETE

koupit, prodat, pronajmout, hledáte či nabízíte zaměstnání? Hledáte seznámení?

Volejte přímo naše odd. MALÝ OZNAMOVATEL-
Classifield

(312)749-1891 nebo 749-1898

Zprávy z domova

rfe - m.

Nové československé vedenie prehodnocuje zásadne aj svoje postavenie v Rade vzájomnej hospodárskej pomoci, ktorá dosiaľ akosi nikomu veľmi nepomáhala dostať sa z hospodárskeho závozu. V tomto duchu už vystupovala nedávno v Sófii československá delegácia na čele s predsedom vlády Čalfom a nedávno v Prahe ministri financií RVHP. Agentúra cituje výrok československého ministra financií Klauza, že doterajší výmenný kurz bol proti záujmom republiky a preto sa koruna musí proti ostatným východným menám revalvovať. Správa Reutra pripomína aj výrok ministra Vladimíra Dlouhého, ktorý v Sófii hrozil vystúpe-

ním z RVHP, ak sa vo finančných otázkach nedosiahne dohoda.

*

Pri stykoch so západnými partnermi existujú rôzne iné prekážky a jedna z nich má veľmi nepríjemnú pachuť. Menuje sa Semtex a americký denník Wall Street Journal venoval tomuto problému dlhšiu stať. Vyzdvihuje síce, že nová československá vláda ústami Valtra Komárka dáva všetky záruky, že sa nebezpečná a teroristami neraz zneužívaná výbušnina viac nebude z republiky vyvážať, ale poukazuje aj na pretrvávajúce problémy s týmto - ako by sa povedalo priúspešným - výrobkom zo Semtina na Morave: predovšetkým

Pokračování na str. 11

VÁNOČNÍ KOLEDA ROKU 1989

Koleda, koleda Štěpáne, co to neseš ve džbáně?
Soudruzi a soudružky, nesu, nesu obušky.
O je, o je, to to bolí, rány pendrekem i holí.

Koleda, koleda Štěpáne, co máš ještě ve džbáně?
Mám tam kanon na vodu, ten je proti národu.
Když těm žvlům něco vadí, voda horké hlavy zchladí.
Koleda, koleda Štěpáne, co to neseš ve džbáně?
Co bych nesl, nesu inu také trochu toho plynu.
Slzný plyn prý použit stačí, ten nás nejlépe vytlačí.

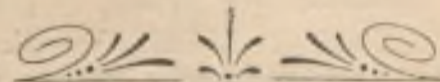
Koleda, koleda Štěpáne, co máš ještě ve džbáně?
Mám tam pejsky honící, mám tam vozy s milicí.
Nesu zákaz shromáždění a zákona opatření,
nesu, nesu bílé helmy, ty se mi líbí velmi.
Mám tam plastikové štíty a též (libry prohibity?).
Mám tady sud prachu, nesu atmosféru strachu.

K udržení atmosféry, nesu, nesu transportéry.
Svou vedoucí úlohu, už já unést nemohu.
Tolik jsem vám toho nesl, že jsem pod tou tíhou klesl.
Upad' jsem na tenkém ledu, pochopit to nedovedu.
Nesl jsem to ve džbáně, leč už nejsem ve straně.

(Tato báseň byla přečtena jedním členem hlídky studentů u sochy Mistra J. Husa na Staroměstském náměstí dne 15. XII. 1989. Báseň byla přepsána návštěvníci ze Švýcarska a poněkud upravena, neboť některé pasáže nebyly jasné).

Kde možno koupit Hlasatel:

- Austin a Čermák Rd., ve stánku Cicero.
- Miloš Pancner, 6038 W. Čermák Rd., Cicero.
- Prague Sausage, 6312 W. Čermák Rd., Berwyn - pouze nedělní
- Redakce Hlasatele, 6426 W. Čermák Rd., Berwyn.
- Fred Pancner, 6514 W. Čermák Rd., Berwyn.
- Roh Oak Park a Čermák Rd., Berwyn - stánek.
- 26th a Ridgeland, Berwyn, stánek - nedělní.
- Čermák Rd. a Ridgeland, Berwyn, stánek - nedělní.
- Čermák Rd. a East Ave., Berwyn, stánek.
- V New Yorku: Candy Store, 1437 - 1st Ave., New York, N. Y.



TEHERÁN - Irán

Při oslavách 11. výročí islámské revoluce prohlásil na velkém nedělním shromáždění 11. února ayatollah Ahmad Jannati, že Irán se nikdy nezrekne boje proti Spojeným státům. Iránská televize uvedla, že na shromáždění bylo přítomno 5 miliónů lidí.

BERWYN NATIONAL BANK

JEDINA ČESKA BANKA
7112 West Cermak Road
Berwyn, Illinois 60402
Telefon: ST 8-4700

Pondělí, úterý, čtvrtek
9 hod. ráno do 3 hod. odpo.,
ve středu zavřeno.
Pátek 9 ráno do 6:30 večer.
Sobota 9 hod. ráno do 1 hod. odpo.

Kalendář nachlazení

-SE-

Proč se znovu a znovu, vždycky nachladíme? Po celý rok to každého z nás může potrefit, jednou lehce, jindy s nepříjemnými důsledky. Některá nachlazení dokonce končí smrtí. Ale ten, kdo zná jednotlivé druhy nachlazení a jejich původce, dovede se také lépe chránit a bránit. Tak tedy, prosím, vstupte do ordinace, dozvíte se o tom více.

Popravdě řečeno - skutečné nachlazení neexistuje. To, co vás sklátí do postele, je kombinace symptomů, pocházejících z různých důvodů. Kromě toho není nachlazení jako nachlazení. Někdy přejde do osmi dnů, jindy se táhne a zhoršuje, přerůstá ve vážné onemocnění. A ještě navíc - nachlazení může způsobit, že naše cesty dýchací jsou náchylné k různým nebezpečným infekcím. V rozvojových zemích je nachlazení s důsledkem onemocnění dýchacích cest na prvním a ve Spojených státech na třetím místě tabulky příčin smrti. Každé nachlazení je útokem na imunní systém, který je tělu vrozený. Čím více toho víme o různých druzích tohoto útoku, tím úspěšněji mu můžeme čelit. Protože různé viry nachlazení jsou nejsilnější a neaktivnější v určité roční době, dá se sestavit velmi užitečný kalendář nachlazení.

Na severní polokouli přináší více než jiné měsíce roku nachlazení říjen. Nejčtenější případy tohoto říjnového nachlazení způsobuje asi stovacet nakažlivých virů, tvořících společnou skupinu či kmen takzvaných rhinovirů. Název vyplývá z řeckého slova rhino - znamenající nos. Asi 40 procent všech nachlazení jde na konto těchto nosních virů. Napadají nosní sliznici a horní cesty dýchací, způsobují kýchání a rýmu, ale nezvyšují nijak dramaticky teplotu. Rhinovirové nachlazení trvá zpravidla nejvýše jeden den. Ale každá sekundární infekce může nemoc podstatně prodloužit. Po překonání infekce je pak člověk proti tomuto druhu vitu imunní po celý rok.

V roce 1985 se vědcům podařil první krystalografický rentgenový snímek rhinoviru, který vypadá jako miniaturní fotbalový míč s dvaceti trojúhelníkovými stěnami. Tento snímek se postaral o velké překvapení, protože rhinovirus se přesně podobal virům, které napadají rostliny. A tak je zcela dobře možné, že virus, který způsobuje hnití rajských jablíček se nějakým způsobem dostal z říše rostlinné a napadá dnes člověka.

Když se nachladíte za mrazivého dne, můžete vzít jed na to, že vás tím 'obšťastnil' coronavirus. Zatímco rhinoviry se přenášejí dotykem ruky, koronaviry vzduchem. Tato nachlazení také netrvají dlouho, nanejvýše sedm dní a projevují se hlavně velkou rýmou. Horší je, že koronaviry vzdorují imunnímu systému těla tak vytrvale, že stejný coronavirus může svou oběť znovu a znovu infikovat. Koronaviry způsobují asi 15 - 20 procent všech nachlazení.

Lidé, kteří se narodili před druhou světovou válkou, se jistě pamatují na obávané letní nachlazení. Provázela je vysoká horečka, rýma a bolesti v krku. Toto nachlazení způsoboval velmi často poliovirus, který každoročně měnil mnoho lidí v mrzáky. Očkovací látky však nemoc zvanou polio aneb dětská obrna prakticky vyhubilo. Virus dětské obrny patřil ke kmeni enterovirů čili střevních virů, z nichž některé dodnes způsobují letní nachlazení. Usazují se v zažívacím traktu a jejich řádění se projevuje horečkou, silnými bolestmi v krku, kašlem a velmi často také bolestmi svalů. Střevní viry způsobují až 10 procent všech nachlazení.

Od listopadu až do dubna způsobuje nakažlivé nachlazení takzvaný RS-virus. Do věku pěti let si tento druh nachlazení prodělá každé dítě. Jeho nebezpečí spočívá v tom, že může přejít v zápal plic nebo v dětském věku vážně poškodit mozek. Asi pět až deset procent nachlazení dospělých způsobují tyto RS-viry.

Asi 10 procent toho, čemu říkáme nachlazení, jsou v podstatě lehké chřipkové infekce. Chřipka se může objevit kdykoliv v roce, ale obvykle vystupuje spolu s tak zvaným chřipkovým počasím na podzim a v zimě. Chřipkové viry A a B vyvolávají obvyklé symptomy nachlazení v nose a v krku, ale mohou být provázeny vysokými horečkami, bolením na prsou i okončetin nebo nevolností. Chřipkové viry cestují jako nomádi z člověka na jiné živé bytosti a zase zpět, což zvyšuje jejich virulenci. Před první světovou válkou se vytvořil virový kmen s neuvěřitelnou virulencí - během dvou let této epidemie, známé pod názvem 'španělská

Pokračování na str. 12

Zprávy z domova...

Denní Hlasatel 11

15. února 1990

stavu vojsk v západnej Európe.

ten, že sa - ako teraz upozorňoval sám Valtr Komárek - v sedemdesiatych a osemdesiatich rokoch vyviezli veľké množstvá semtexu do arabských krajín a na Blízky východ, takže dnes nik nevie, kde a v akých kvantách sa ešte nachádza. Len nedávno objavili v skrýši iskej teroristickej organizácie IRA vo Walesi popri zbraňoch aj veľké zásoby semtexu. Okrem toho označujú americkí experti boja proti terorizmu aj terajšiu výrobu, určenú pre domácu-československú potrebu za privysokú.

Spomedzi všetkých iniciatív, ktoré od začiatku roka rozkrútil temperamentný a neúnavný minister zahraničných vecí Jirí Dienstbier vyvoláva pochopiteľne najväčšiu pozornosť rokovanie o odchode sovietskych vojsk z Československa, ktoré sa začalo v Prahe.

Rokovania, ktoré vedie z československej strany námestník ministra Evžen Vacek a zo sovietskej Ivan Abojmov sú vlastne prvými rokovaniami tohto druhu v niekdajšom či doterajšom sovietskom bloku. Dosiaľ navrhovali či žiadali odchod sovietskych vojsk len oficiálni maďarskí predstavitelia, rokovania sa však ešte neuskutočnili. Pravda, situácia Československa je osobitá: čsl. vláda začiatkom roka vyhlásila zmluvu o takzvanom dočasnom pobyte sovietskych vojsk z roku 1968 za neplatnú lebo vznikla pod nátlakom. Aj sovietska vláda sa už dištancovala od svojich brežněvovských predchodcov, ktorí zorganizovali vpád vojsk Varšavskej zmluvy do republiky. Preto dne v Prahe označujú oficiálni vládni predstavitelia tieto rokovania za čisto bilaterálnu otázku, ktorá sa nijako neviaže na viedenské rozhovory o znížení počtu konvenčných jednotiek v Európe. Napriek tomu sa niektorí západní diplomati domnievajú - ako píše americký denník Washington Post - že ak sovietske vojská skutočne opustia Československo mohlo by to zvýšiť tlak aj na urýchlené zníženie

Pravda o vpáde a o prítomnosti sovietskych vojsk sa v Československu hovorí aj v iných súvislostiach. Už v lednu sa nový generálny prokurátor ČSSR dr. Pavol Sitár vyslovil jednoznačne v tom zmysle, že takzvané pozvanie cudzích armád v auguste 68 sa rovná trestnému činu velezrady. Pochybná ostáva otázka trestu - čin je po dvadsiatich rokoch premlčaný a generálny prokurátor musí uvážiť právne obhajiteľné možnosti výnimky. Prípadne na základe toho, že viníci sami vytvorili situáciu, v ktorej boli trestne nepostihnuteľní - napríklad ako poslanci Federálneho zhromaždenia. To všetko vrhá svoj tieň aj na Varšavský pakt, pod ktorého egidou sa to všetko odohralo.

15. ledna sa vo francúzskom hlavnom meste položili základy novej medzinárodnej banky, ktorá má financovať ekonomické zmeny vo východnej Európe. Členmi nového konzorcia je 34 krajín z východu i západu. Francúzsky prezident Françoise Mitterrand na otváracom zasadnutí varoval prítomných zástupcov, že ak nebudú dost' rýchle presadzovať pomoc, predbehnú ich udalosti, ktoré priviedli Európu do nového politického a ekonomického obdobia. Vytvorenie medzinárodnej banky na pomoc východný Európe navrhol Mitterrand 25. októbra minulého roku. Takmer všetky východoeurópske štáty potrebujú kapitálovú pomoc na modernizáciu svojho zastaralého priemyselného zariadenia, ako aj dopravy, komunikačných a iných zariadení. Mnohé z nich majú vysoké dlžoby. Základným kapitálom medzinárodnej banky je dvanásť miliárd dolárov. Prvú necelú tretinu tejto čiastky poskytne banka východoeurópskym krajinám počnúc rokom 1990. Úlohou banky je podporiť súkromný sektor, ale nevylučuje sa ani pomoc verejnemu sektoru, najmä na poli infraštruktúry. Najväčšiu finančnú záťaž nesú západoeurópske krajiny.

When you have questions about investing... see the Banking Professionals.

At the Affiliated Bank/Western National we take a personal interest in our customers. We take the time to listen to your needs, answer your questions and discuss your investment alternatives.

We offer a complete range of financial services including discount brokerage and insured tax-exempt Unit Investment Trusts

The Affiliated Bank/Western National... we have the personalized service you need and the investments you want to help you effectively manage your money.

Affiliated Bank/Western National

5801 West Cermak Road
Cicero, Illinois 60650

6001 West Ogden Avenue
Cicero, Illinois 60650

Phone 656-2000

FDIC

SINCE 1921... First National Bank of Cicero

Provádí bankovní služby veřejnosti.

Základ spolehlivé společnosti

6000 West Cermak Road.

2500 South Cicero Ave.

Cicero Illinois 60650 Phone 780-5000 Member FDIC



Ve veku 86 rokov zomrel v Spojených štátoch jeden z najslávnejších súčasných klavírnych virtuózov, Vladimír Horovitz. Jeho dlhú a bohatú životnú púť medzi Kijevom, kde sa v roku 1904 narodil a New Yorkem, kde zomrel, sledujeme v našom príspevku:

Milovníci klavírnej hudby majú smútok. Na celom svete. Lebo Vladimír Horovitz bol už za svojho života legendou, ktorú nemohla zastaviť nijaká hranica, dokonca ani tá 'železná' v jeho rodnej vlasti. Keď sa tam po 58-ich rokoch vrátil zo Spojených štátov ako hosť a koncertoval v Moskve a Leningrade v rámci americko-sovietskej kultúrnej výmeny, zožal zo strany poslucháčov rovnako nadšené ovácie ako v roku 1978 na koncerte v newyorskej Carnegie Hall pri príležitosti 50-teho výročia jeho príchodu do Ameriky. Poslucháči tleskali tak dlho pokým sa v koncertnej sieni nezhasli svetlá.

To svetlo Horovitzovej kariéry zablikalo už vtedy, keď sa ako šesť ročný chlapec začal v Kijeve, pod dozorom matky Sofie, rodennej Bodíkovej, učiť na starom, rozladenom klavíri. O pár rokov, ešte stále ako malý chlapec, dokázal prehrať všetky skladby, čo našiel v domácej knižnici. Cesta na hudobné konzervatórium v Kijeve bola len logickým dôsledkom jeho nezvyčajného talentu. Ako 12-ročný začal študovať klavír a kompozíciu u vynikajúceho pedagóga, Felixa Blumenfelda, ktorý ho po štyroch rokoch prepustil ako hotového klavírneho virtuóza.

Dnešný Leningrad bol prvou veľkou zastávkou na dlhej ceste úspešných verejných koncertov. Tu vznikol v roku 1925 aj prvý klub Horovitzových fanúšiek, 'Zelené dievčatá', pomenovaných podľa farby svetrov, ktoré nosili. Jedna z nich sa dožila aj tej

radosti, že mohla sedieť v prvej rade na Horovitzovom koncerte v roku 1986 a načúvať jeho majstrovskej interpretácii Rachmaninovej hudby tak, ako pred šesťdesiatimi rokmi, keď sa ešte Leningrad volal Petrohrad.

Tie revolučné zmeny pozmenili aj život mladého umelca. Nemohol súhlasit' s politickým násilím a keď dostal povolenie vycestovať zostal na západe. Tam sa po koncertnom turné v Berlíne rýchlo začala šíriť jeho povest' ako technicky a umelecky perfektného interpretu Beethovenových skladieb a po prvý raz sa v hudobnej kritike objavil výraz 'spútaný či kontrolovaný živel'.

Superlatívami nešetřila ani prísna hudobná kritika. A ešte prísnejší dirigenti sa doslova usmievali pri koncertoch, ak za klavírom sedel sólista Vladimír Horovitz. Slávny dirigent newyorskej filharmónie Arturo Toscanini mu dal ochotne svoj súhlas, keď ho požiadal o ruku dcéry Wandy. Svadba sa konala v Miláne a mladomanželia sa usadili v New Yorku. Tam získal Horovitz americké štátne občianstvo a odtiaľ podnikal svoje koncerty, ktoré sa čoraz viac stávali nielen nezabudnuteľným umeleckým zážitkom, ale aj historickou kultúrnou udalosťou. V New Yorku prežíval aj svoje psychické krízové stavy, kedy sa neodvážil výst' ani na krok von, natož verejne koncertovať. O to slávnostnejší bol jeho oneskorený comeback do newyorskej Carnegie Hall v roku 1965 po dvanástich rokoch úplného odmlčania sa a izolácie v luxusnom byte na Mannhatane. Veľkú zásluhu na jeho návrate do umeleckého života nesie jeho žena, ktorá ho sprevádzala aj na cestách po svete.

Horovitz bol legendou za živa a zostane ňou aj po smrti. Celá generácia klaviristov sa orientova-

Kalendár nachlazení...

chřipka' padlo za obět 20 miliónů lidí! To je důvodem toho, proč zdravotnické úřady dodnes tak přesně sledují všechny změny chřipkových virů. Smrtné nebezpečí chřipky spočívá v tom, že chřipkové viry připravují cestu zápalu plic a podstatně snižují imunní obranyschonost pacienta.

Kolem nachlazení existuje dodnes celá řada nevysvětlitelných záhad: Proč mají k nachlazení větší sklon lidé s krevními skupinami A a AB a proč chřipkou prakticky nikdy ne onemocní lidé s krevní skupinou O? Proč ženy inklinují ke katarickým nachlazením více než muži? 4 - 6 procent našich spoluobčanů se nenachladí nikdy nebo jenom velmi zřídka. Stačilo by tedy dozvědět se jejich tajemství a bylo by vyhráno, řeknete si. Ale tak jednoduché to není. Vědci totiž přišli s hypotézou, že pacienti s rakovinovými nádory zpravidla nikdy netrpí nachlazením a nebyli k němu náchylní už deset let před vznikem tumoru. Jak je to možné, nepodařilo se dosud bezpečně vysvětlit.

To jenom potvrzuje, že nachlazení nesmíme nikdy brát na lehkou váhu. Ale na druhé straně je nachlazení součástí tvořivé síly přírody a evoluce, takže je lepší, když si ho člověk prodělá, než když po letech bez rýmy a kašle stojí tvář v tvář zákeřné rakovině. Pro nachlazení platí to, co řekl filozof Friedrich Nietzsche: "To, co mě nezabíjí, činí mě silnějším!"

Nejlepší kulturní politika je zrušení kulturní politiky. Kulturní politika je manipulace, která předstírá nejlepší úmysly, ale která se v totalitním režimu vždycky zvrhne v nátlak a posléze v násilí.

V první republice nic takového neexistovalo a skvělá kulturní bilance dvaceti let svobody je známá a nesporná. Začalo to teprve v roce 1945, kdy k nám stalinskou kulturní politiku zavědli komunisté. Byly tu ještě pokusy tento vývoj zvrátit a jeden z nich měl dokonce název 'Kulturní politika'. Byl to týdeník s literárním, výtvarným a společenským posláním, kolem něhož se soustřed'ovala zejména umělecká inteligence zaměřená spíš na levicovou Francii než na stalinský Sovětský svaz.

Vývoj však ukázal, že po únoru 1948 nebylo už u nás místo pro jinou než stalinskou kulturní politiku. Pole ovládli Literární noviny, které byly po mnoho let nástrojem potlačování samostatného kulturního výrazu.

Nyní se vracíme k mnohosti a rozrůzněnosti, v nichž už není místo ani pro cenzuru, ani pro kulturní politiku. Zavládne snad automaticky ideální stav? Kdo mohl pozorně číst eseje Václava Černého ví, že kulturní a umělecká svoboda nejsou nic daného a trvale zabezpečeného, nýbrž že je budeme muset znovu a znovu obhajovat a prosazovat tvorbou.

la na jeho majstrovstve. On sám ho vysvětl'oval ako 'súhrn duše, srdca a prstov, kontrolovanú rozumom'. A nik menší ako Arthur Rubinstein, uznávaný mnohými znalcami za vôbec najväčšieho klaviristu na svete, povedal: "Horovitz je lepším klaviristom, aj keď nie lepším hudobníkom." Teraz, keď sú obaja na pravde božej, sme št'astní, že nám zanechali zásluhou techniky toľko krásy, že nás to nutne utešuje aj pri správe o jeho odchodu na večnosť'.

V utopii absolutní svobody by asi kultura zašla na skrčeninu.

Postoje umělců ke kulturní svobodě a nesvobodě mohou být velice různé. Jsou tvůrci, kteří dosahovali nejsilnějšího výrazu právě v boji s cenzurou, a zase jiní, kteří zmalomyslněli a umělecky upadli, nebo vůbec přestali tvořit. Nejlepší polské filmy vznikaly ve chvíli, kdy se cenzura poněkud uvolnila, ale ne tak, aby se mohlo mluvit o kulturní svobodě. Možnost boje za větší prostor svobody dával filmařům křídla. Když pak uvolňování na čas pokračovalo, síla uměleckého odporu slábla, chyběl patos boje.

Po pádu cenzury a kulturní politiky nezačne tedy automaticky ideální kulturní rozvoj. Bude mnoho úskalí. Je tu třeba otázka disidentských spisovatelů, kteří nepochybně pomohli vytvářet předpoklady pro demokratickou nenásilnou revoluci. Zbaví se nyní svých dřívějších postupů, anebo budou pokračovat starým směrem, který teď povede k šabloně? Co budou dělat kulturní pracovníci, kteří at' už dobrovolně nebo z přinucení desítky let lhali? Může se stát z notorického lháře pravdomluvný člověk?

Kultura je v přerodu a nemělo by mnoho smyslu dělat předpoklady. Bud' jak bud' je jedním z hlavních přívlasků kulturní svobody možnost volby, otevřený svět. Není třeba otvírat okna do světa, jak se tomu kdysi u nás říkalo. Vše je otevřené, každý má svou šanci. Budeme-li chtít, může nastat doba duchovního dobrodružství, doba - jak by řekl básník - otvírání studánek. Anebo nás snad půl století nesvobody odsoudilo k netečnosti?

Budou se kopírovat západní vzory, bude se - jak se říká - dohánět, co se za ta léta zameškalo? Ve chvíli, kdy národy střední a východní Evropy zvedají hlavy a napřimují páteře, bude naše společnost zase chtít být mezi prvními. Měla by být!

Navštivte svobodné ČESKOSLOVENSKO 1990

Skupinové odlety do Prahy a Bratislavy z Chicaga či New Yorku za nejlevnější ceny.

Data odletů: 10. a 25. května, 7., 21., 25. a 28. června, 5. a 19. července, 2., 16. a 30. srpna, 7., 15. a 27. září.

Pobyt je na 16, 21 a nebo na 30 dní a může být prodloužen až na 90 dní.

Do Frankfurtu za snížené ceny:

Do 2. května jen 399.00 dol. okružní cesta

Od 15. do 31. května a od 1. října do 31. října 529.00 dol.

Od 1. června do 30. září 599.00 dol. plus daň.

Cesta musí být rezervována a zaplacená do 28. února 1990.

Do Vídně, okružní letenky:

Do 28. února 499.00 dol., od 1. do 31. března 529.00 dol., od 1. do 30. dubna 569.00 dol.

Pronajmutí aut ve Frankfurtu a ve Vídni za velmi výhodné ceny.

Zavolejte a nebo napište o podrobné informacel

WEBER TRAVEL AGENCY

6805 W. Cermak Rd., Berwyn, IL. 60402
TEL. (708) 749-1333